

СОВЕТ
МУНИЦИПАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ
«ЛЕНИНОГОРСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН»
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
«ЛЕНИНОГОРСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ»
МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛӘГЕ
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

17.10.2023

г.Лениногорск

КАРАР

№ 62

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районның «Мәэмін-Каратай авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләрен раслау түрүнда

«Мәэмін-Каратай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территориясен тотрыклы үстерүне тәэмин итү, инженер, транспорт һәм социаль инфраструктураларны үстерү, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең мәнфәгатьләрен исәпкә алуны тәэмин итү максатларында, Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексының 24 статьясына, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрүнда» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясына, Татарстан Республикасы «Лениногорск муниципаль районаны» муниципаль берәмлеке Уставы нигезендә, 16.08.2023дән 16.09.2023гә кадәр булган ачык тыңлаулар нәтижәләре түрүндагы нәтижәне исәпкә алып, Лениногорск муниципаль района Советы КАРАР БИРДЕ:

1. Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районның «Мәэмін-Каратай авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләрен расларга.

2. Әлеге каарны Лениногорск муниципаль районның рәсми сайтында (<http://leninogorsk.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru/>) бастырып чыгарырга.

3. Әлеге карап рәсми басылып чыккан вакыттан үз көченә керә.

4. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны «Лениногорск муниципаль районаны» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм тәзелеш комиссиясе рәисенә йөкләргә.

Лениногорск муниципаль
районы башлыгы,
Совет рәисе

Р.Г.Хәсәенов

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЛЕНИНОГОРСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «МӨЭМИН-КАРАТАЙ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ
ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ
КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

Том 1

КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ ҺӘМ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ
ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ

2023 ел

ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районның «Мөэммин-Каратай авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре документлары составына түбәндәгеләр керә:

1. Составында текст өлеше:

Кереш;

Том 1. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту һәм куллану тәртибе;

Том 2. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

2. Составында график өлеш:

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

3. Күшымта:

- Территориаль зоналар чикләре турындағы белешмәләр.

ЭЧТЭЛЕК

КЕРЕШ	6
I өлеш. ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ һЭМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДЭЛЭРЕН КУЛЛАНУ ТЭРТИБЕ, ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ һЭМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДЭЛЭРЕН ҮЗГЭРЕШЛЭР КЕРТУ ТЭРТИБЕ	7
I БҮЛЕК. Гомуми нигезлэмэлэр	7
1 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэре, аларны керту, билгелүү һэм аларның составы	7
2 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш турында мэгълүматның ачыклыгы һэм һэркем файдалана алырлык булуы.....	8
3 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэре үз көченэ керэ	8
4 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэрен бозган очен жаваплылык.....	8
II БҮЛЕК. Жирле үзидарэ органнары жирдэн файдалануны һэм төзелешне җайга салу турында нигезлэмэлэр	9
5 статья. Жирле үзидарэ органнары вэкалэтлэр.....	9
6 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэре проектын әзерлэү комиссиясе	9
7 статья. Элек барлыкка килгэн хокукларга кагылышлы гомуми нигезлэмэлэр	10
8 статья. Территориаль зоналар.....	10
9 статья. Шэхэр төзелеше регламентлары һэм аларны куллану	11
III БҮЛЕК. Физик һэм юридик затлар тарафыннан жир кишэрлеклэрэнэн һэм капитал төзелеш объектларыннан рөхсэтийн төрлөрөн үзгэртүү турында нигезлэмэлэр	13
10 статья. Жир кишэрлеклэрэнэн һэм капитал төзелеш объектларыннан рөхсэтийн төрлөрөн үзгэртүү тэртиб.....	13
11 статья. Жир кишэрлеклэрэнэн һэм капитал төзелеш объектларыннан рөхсэтийн төрлөрөн үзгэртүү тэртиб.....	13
12 статья. Капиталь төзелеш объектларын рөхсэтийн төрлөрөн үзгэртүү тэртиб.....	14
IV БҮЛЕК. Территорияне пландаштыру документларын әзерлэү турында нигезлэмэлэр	17
13 статья. Документларга гомуми таләплэр террорияне пландаштыру буенча	17
14 статья. Территорияне пландаштыру документлары төрлөрө	18
V БҮЛЕК. Жирдэн файдалану һэм төзелеш мэсьэлэлэр буенча ижтимагый фикер алышулар яисэ гавами тыцлаулар уздыру турында нигезлэмэлэр	20
15 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш мэсьэлэлэр буенча ижтимагый фикер алышулар яисэ гавами тыцлаулар оештыру һэм уздыру буенча гомуми нигезлэмэлэр	20
16 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэре проекты, жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэрен үзгэршлээр керту проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисэ гавами тыцлаулар уздыру үзгэршлээр	20
17 статья. Жир кишэрлеклэрэнэн һэм капитал төзелеш объектларыннан рөхсэтийн төрлөрөн үзгэртүү тэртиб.....	20
18 статья. Капиталь төзелеш объектларын рөхсэтийн төрлөрөн үзгэртүү тэртиб.....	21
VI БҮЛЕК. Жирдэн файдалану һэм төзелеш алып бару кагыйдэлэрен үзгэршлээр керту турында нигезлэмэлэр	23
19 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэрен үзгэршлээр керту тэртиб	23
VII БҮЛЕК. Жирдэн файдалануның һэм төзелеше башка мэсьэлэлэрен җайга салу турында нигезлэмэлэр	27
20 статья. Территориаль зоналар чиклэрэ турында мэгълүматны үзгэртүү тэртиб	27
II кисэк. ШЭХЭР ТӨЗЕЛЕШЕ ЗОНАСЫ КАРТАЛАРЫ	32
VIII БҮЛЕК. Шэхэр төзелеше зонасы карталары	32
21 статья. Шэхэр төзелеше зонаштыру картасы. Территориаль зоналар	32

22 статья. Шэһэр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядэн файдалануның махсус шартлары булган зоналар	34
23 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр	34
III бүлек ШЭҺЭР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	36
IX БҮЛЕК. Шэһэр төзелеше регламентлары	36
24 статья. Шэһэр төзелеше регламенты составы.....	36
25 статья. Территориаль зоналарның шэһэр төзелеше регламентлары.....	38
25.1. Рөхсәт ителгән файдалануның торле торләре	38
25.2. Шәхси торак төзелеше зоналарының шэһэр төзелеше регламенты (Ж1)	39
25.4 Құпфункцияле ижтимагый-әшлекле зоналарның (ОД) шэһэр төзелеше регламенты ..	42
25.5. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шэһэр төзелеше регламенты (И).....	46
25.6. Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шэһэр төзелеше регламенты (СХ2).....	48
25.7. Зирагатлар урнаштыру зоналарының шэһэр төзелеше регламенты (СН1)	49
26 статья. Шэһэр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы қагылмый торган жирләр	50
27 статья. Шэһэр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр	51
28 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылған файдалану территорияләре	51
X БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләү	53
29 статья. Территориядэн файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләү	53
29.1. Гомуми нигезләмәләр	53
29.2. Су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналары	54
29.3. Су саклау зоналары, ёске су объектларының яр буе яклау полосалары.....	55
29.4. Электр чөлтәре хужалығы объектларының сак зоналары.....	57
29.5. Газ бүлү чөлтәрләренең сак зоналары.....	58
29.6. Линияләрнең һәм элемтә корылмаларының сак зоналары.....	59
29.6. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларының санитар-яклау зоналары	61
29.7. Санитария (тау-санитария) саклау округлары зоналары	62
29.8. Файдалы казылмалар ятмалары, жир асты байлыклары участоклары, тау токымнары	63
29.9. Сак зоналары һәм магистраль торбауткәргечләрдән минималь ераклыктагы зоналар	64
30 статья. Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләү	66
31 статья. мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләү.....	66
XI БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянең мөмкин булган минималь тәэммин ителеш дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның халық очен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре	67
	68
	69

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районның Мөэммин-Каратай авыл жирлегенең жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдә) - «Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды» дәүләт бюджет учреждениесе тарафыннан Россия Федерациясе Шәһәр кодексы, Россия Федерациясе Урман кодексы, Россия Федерациясе Су кодексы, «Россия Федерациясе Хөкүмәте каары, «Шәһәр төзелеше эшчәнлеген мәгълүмати тәэмин итү турында» 279 номерлы каары, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә эшләнгән шәһәр төзелешен зоналаштыру документы.

Кагыйдәләр әзерләгәндә шулай ук Лениногорск муниципаль районның һәм Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районның Мөэммин-Каратай авыл жирлегенең норматив хокукый актларының, муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый һәм шәһәр төзелеше үсешенең тәп юнәлешләрен билгели торган башка документларның нигезләмәләре исәпкә алына.

Әлеге Кагыйдәләр территориаль зоналарны, шәһәр төзелеше регламентларын, әлеге Кагыйдәләрне куллану һәм кануннар нигезендә аларга үзгәрешләр керту тәртибен билгели, Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районның Мөэммин-Каратай авыл жирлеге территорииясен (алга таба - муниципаль берәмлек, жирлек) муниципаль берәмлек территорииясен тотрыклы үстерү, эйләнә-тирә мохитне саклау, физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәгатын тәэмин итү, шулай ук инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән ин нәтиҗәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән, рациональ файдалану шартларын тудыра.

І өлеш. ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҢӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҢӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТӘРТИБЕ

I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре, аларны керту, билгеләү һәм аларның составы

Лениногорск муниципаль районы жирле үзидарә органының жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре норматив хокукий акты статусына ия. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Мәэмин-Каратай авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә (алга таба - муниципаль берәмлек, жирлек) жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу системасын кертәләр.

2. Әлеге Кагыйдәләр түбәндәге максатларда эшләнде:

- 1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыкли үстерү, әйләнә-тире мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен шартлар тудыру;
- 2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;
- 3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү;
- 4) инвестицияләр җәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән ин нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән.

3. Әлеге Кагыйдәләр түбәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

- техник регламентлар белән (алар үз көченә кергәнчә - билгеләнгән тәртиптә норматив техник документлар белән - “Техник җайга салу турында” 2002 елның 27 декабрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар белән);
- Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары;
- шәһәр төзелешен проектлау нормативлары;
- Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы һәм Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Мәэмин-Каратай авыл жирлегенең жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу мәсьәләләре буенча норматив хокукий актлары белән.

4. Әлеге Кагыйдәләр составына түбәндәге документлар керә:

Текст өлеше:

Кереш;

Том 1. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту һәм куллану тәртибе;

Том 2. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

График өлеш:

- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар
- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның маxус шартлары булган зоналар

Күшымта:

– Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр.

5. Әлеге Кагыйдәләр Лениногорск муниципаль районының «Мәэмин-Каратай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген җайга салучы һәм тикшереп торучы вазыйфаи затлар тарафыннан дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар тарафыннан үтәү өчен мәжбүри.

2 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлық булуы

1. Элеге Кагыйдәләр, аларның составына керүче барлық картографик һәм башка документларны да кертеп, барлық физик һәм юридик затлар, шулай ук Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районның «Мөэммин-Каратай авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең вазыйфаи затлары, дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнары өчен ачык булып тора.

2. Лениногорск муниципаль районның жирле үзидарә органнары әлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген тәэмин итәләр:

- элеге Кагыйдәләрне жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларын рәсми рәвештә бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлек сайтында» урнаштыру өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгару (халыкка житкерү);

- территориаль планлаштыруның Федераль дәүләт мәгълүмат системасында Кагыйдәләр урнаштыру;

- муниципаль берәмлек территориясенә жирдэн файдалануны һәм төзелешне җайга салу мәсьәләләрендә катнашучы органнарда һәм оешмаларда әлеге Кагыйдәләр белән тулы комплектта танышу мөмкинлеге тудыру;

- физик һәм юридик затларга әлеге Кагыйдәләрдән өзөмтәләр, шулай ук картографик материалларның кирәклө күчермәләрен һәм жирдэн файдалану һәм төзелеш шартларын характеристлаучы аларның фрагментларын аерым жир кишәрлекләренә һәм планировка структурасы элементларына карата бирү. Элеге материаллар югара күрсәтелгән затларга язма гарызнамә буенча бирелә. Күрсәтелгән хезмәтләрнең бәясе Россия Федерациисе Хөкүмәтебилгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

3 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре үз көченә керә

Элеге Кагыйдәләр жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

Кагыйдәләр зур юридик көчкә ия булган хокукий актларга каршы килми торган өлештә эшли.

4 статья. Жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен бозган өчен жаваплылык

Элеге Кагыйдәләрне бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациисе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә жаваплы булалар.

II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу турында нигезләмәләр

5 статья. Жирле үзидарә органнары вәкаләтләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә жирле үзидарә органнарының вәкаләтләре Лениногорск муниципаль районның «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Мөэммин-Каратай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, Лениногорск муниципаль районаны Уставы нигезендә билгеләнә.

2. Лениногорск муниципаль районаны (алга таба - район Советы) жирле үзидарәсенең жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге вәкаләтле органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- районны территориаль планлаштыру документларын, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә башка шәһәр төзелеше документларын раслау;

- федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль районнарының вәкиллекле органнарын алыш баруга кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук Татарстан Республикасының «Лениногорск муниципаль районаны» муниципаль берәмлеге уставы тарафыннан район Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

3. Лениногорск муниципаль районаның (алга таба - муниципаль районның башкарма комитеты) жирдән файдалану һәм жирлектә төзелеш өлкәсендә жирле үзидарәнең башкарма органы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- Районны территориаль планлаштыру документлары проектларын, Районның башка шәһәр төзелеше документларын эшләү һәм раслау өчен аларны гамәлгә ашыруны тәэмин итү;

- Район терриориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәэмин итүнен мәгълүмат системаларын алыш баруны гамәлгә ашыру;

- жир кишәрлекенән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәтләр бирү;

- рөхсәт бирү рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпилуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә.

- районның жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча, законнар, Лениногорск муниципаль районаны Уставы тарафыннан кертелгән вәкаләтләрдән тыш, район Советы, район башлыгы яисә районның башка жирле үзидарә органнары компетенцияләренә караган караплар белән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

6 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе (алга таба - комиссия) жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре проектын әзерләү максатларында төзелә торган дайими эшләүче коллегиаль орган, жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проект. Комиссия Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә аларны үткәргәндә ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыручи булырга мөмкин.

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге Кагыйдәләр, Комиссия турындагы нигезләмә, шәһәр төзелеше законнары, башка норматив хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашыра.

3. Комиссия составы Лениногорск муниципаль районаны Башкарма комитеты карапы белән раслана.

4. Комиссия вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру;

- физик һәм юридик затларның, шулай ук Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту мәсьәләләренә бәйле жирле үзидарә органнарының мөрәжәгатьләрен карау;

- жир кишерлекеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәтләр бирың карау;

- рөхсәт ителгән төзелешнен ин чик параметрларыннан тайпилуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәтләр бирың карау;

- гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча бәяләмәләр әзерләү.

5. Комиссия каарлары беркетмәгә имза салынган вакыттан үз көченә керә һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле гамәлләрне гамәлгә ашыру өчен тәкъдимнәр булып тора.

6. Комиссия эше турында мәгълүмат барлық кызыксынучы затлар өчен ачык булып тора.

7 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга қагылышлы гомуми нигезләмәләр

1. Жирле үзидарә органнарының жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча әлеге Кагыйдәләрне расланчы кабул ителгән норматив хокукый актлары әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлештә кулланыла.

2. Жир кишерлеге яисә капитал төзелеш объекты әлеге Кагыйдәләргә туры килми, әгәр:

- аларның рөхсәт ителгән файдалану төрләре рөхсәт ителгән куллану төрләре исемлегенә керми; тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән;

- аларның үлчәмнәре һәм параметрлары тиешле территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән ин чик күрсәткечләргә туры килми.

3. Шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишерлекләре яисә капитал төзелеш объектлары, рөхсәт ителгән файдалану төрләре, ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм ин чик параметрлары аларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү срокы билгеләнмичә файдаланылырга мөмкин, мона мондый жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану кешенең тормышы яисә сәламәтлөгө өчен куркыныч, әйләнә-тире мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклар керми.

4. Капиталь төзелеш объектларын, рөхсәт ителгән файдалану төрләрен, ин чик (минималь һәм (яисә) максималь зурлыкларны һәм шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган чик параметрларны реконструкцияләү мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү юлы белән яисә аларны рөхсәт ителгән төзелешнен, реконструкциянең ин чик параметрларына туры килмәү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү аларны жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән төрләренә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишерлекләреннән яисә капитал төзелеш объектларыннан, рөхсәт ителгән файдалану төрләреннән һәм ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәрдән һәм ин чик параметрларыннан файдалану кеше тормышы яисә сәламәтлөгө, әйләнә-тире мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч янаган очракта, федераль законнар нигезендә мондый жир кишерлекләрен һәм объектларны куллануны тыю салынырга мөмкин.

8 статья. Территориаль зоналар

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен әзерләгәндә территориаль зоналар чикләре түбәндәгеләрне исәпкә алыш билгеләнә:

- жир кишерлекләреннән гамәлдәгә һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зonasы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;

- жирлекнең генераль планы (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 18 статьясындагы 6 өлешенә билгеләнгән очрактан тыш), муниципаль округның генераль планы, шәһәр округының генераль планы, муниципаль районны территориаль планлаштыру

схемасы белән билгеләнгән функциональ зоналары һәм аларның планлаштырылган үсеш параметрлары;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән территориаль зоналарны;

- территорияне планлаштыру һәм булган жирдән файдалану;

- төрле категориядәге жирләрнең чикләре планлаштырыла торган үзгәрешләр;

- катнаш жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау;

- федераль әһәмияттәге тарихи жирлекнең яисә региональ әһәмияттәге тарихи жирлекнең тарихи-мәдәни терәк планының тарихи-мәдәни терәк планы.

2. Территориаль зоналарның чикләре түбәндәгечә билгеләнергә мөмкин:

- магистральләр, урамнар, машиналар линияләренә, аларны капма-каршы юнәлешләрнең транспорт агымнары аерып тора;

- қызыл сыйыкларга;

- жир кишәрлекләре чикләренә;

- муниципаль берәмлекләр чикләрендә торак пунктлар чикләренә;

- муниципаль берәмлекләр чикләрендә, шул исәптән федераль әһәмияттәге Мәскәү, Санкт-Петербург һәм Севастополь шәһәрләренең шәһәр эчендәге территорияләре чикләрендә;

- табигать объектларының табигый чикләре;

Башка чикләргә.

3. Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләрдән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре территориаль зоналар чикләре белән туры килмәскә мөмкин.

4. Территориаль зоналар чикләре һәр жир кишәрлекенең бары тик бер территориаль зонага гына туры килү таләбенә жавап бирергә тиеш, чикләре жир законнары нигезендә территориаль зоналар чикләрен кисеп үтә ала торган жир кишәрлекеннән тыш.

5. Әлеге Кагыйдәләр белән һәр территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

9 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны қуллану

1. Шәһәр төзелеше регламентында жир кишәрлекләренең хокукий режимы билгеләнә, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капиталъ төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында кулланыла торган бәтен нәрсә кебек үк.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләре исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

- жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан гамәлдәгә һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зонасы чикләрендә яратыру мөмкинлекләре;

- муниципаль берәмлекләрне территориаль планлаштыру документларында билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;

- территориаль зоналарның төрләре;

- мәдәни мирас объектларын, максус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капиталъ төзелеш объектларына карата шәһәр төзелеше регламентында түбәндәгеләр күрсәтелә:

- жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

- жир кишерлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь құләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнен, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары;

- капиталъ төзелеш объектларының архитектур-шәһәр төзелешенә карата таләпләр;

- Россия Федерациисе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишерлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

- территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм, шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территория зонасы чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта, күрсәтелгән объектларның халық өчен территориаль файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлық жир кишерлекләренә һәм капиталъ төзелеш объектларына тигез дәрәҗәдә кагыла.

5. Шәһәр төзелеше регламентының гамәли көче жир кишерлекләренә кагылмый:

- Россия Федерациисе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдәни мирас объектлары ачыкланган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациисе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торғызу, ремонтлау һәм жайламалар эчтәлеге, параметрлары турында карап кабул иткән территория чикләрендә;

- гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

- линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары белән мәшгуль;

- файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

6. Тарихи жирлекләр территорияләренә, истәлекле урыннарга, дәвалау-савыктыру урыннары жирләренә һәм курортларга, территорияләрдән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациисе законнары нигезендә билгеләнә.

7. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми

- урман фонды жирләре;

- өске сулар белән капланган жирләр;

- запас жирләр;

- маҳсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре (дәвалау-савыктыру урыннары һәм курортлары жирләреннән тыш);

- авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре;

- маҳсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишерлекләре.

8. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жир кишерлекләреннән файдалану федераль законнар нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары, Россия Федерациисе субъектларының башкарма хакимият органнары яисә жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

Маҳсус икътисадый зоналар чикләрендә жир кишерлекләреннән файдалану маҳсус икътисадый зоналар белән идарә итү органнары тарафыннан билгеләнә.

Маҳсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә урнашкан урман фонды жирләреннән яисә жир кишерлекләреннән (маҳсус сакланылучы табигать территорияләре составына кертелгән торак пунктлар территорияләреннән тыш) файдалану тиешенчә урман хужалыгы регламенты, урман законнары, маҳсус сакланылучы табигать территориясе турындағы нигезләмә белән, маҳсус сакланылучы табигать территорияләре турындағы законнар нигезендә билгеләнә.

III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту түрүнда нигезләмәләр

10 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту тәртибе

1. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы жир кишәрлеге яисә капиталь төзелеш объекты түрүндагы белешмәләргә үзгәрешләр кертү юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләрен куллану шартларында рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының хокук ияләре тарафыннан түбәндәгә ысуллар белән гамәлгә ашырыла:

- хокукка ия булучы, рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту түрүндагы гариза, хокукны билгели торган документлар, шулай ук тиешле жир кишәрлеген билгеле бер территория зonasына (Кагыйдәләрдән өзәмтәгә) кертү түрүндә муниципаль районның башкарма комитеты биргән белешмә белән кадастр исәбе органына мөрәҗәгать итә, әгәр тиешле территориаль зона түрүндагы белешмәләр күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрында булмаса;

- хокукка ия кеше, мәгълүмат әлемтәсе тәртибендә жир кишәрлеге яисә капиталь төзелеш объекты характеристикасын үзгәрту түрүндә белешмәләр жибәрү өчен, рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту түрүндә гариза белән муниципаль районның жирле үзидарә органнарына мөрәҗәгать итә.

3. Тиешле территория зonasы өчен шартлы рөхсәт ителгән башка төргә караган рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту Россия Федерациясе Шәhәr төзелеше кодексы таләпләре һәм әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясы нигезләмәләре нигезендә жир кишәрлекләреннән яисә капиталь төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт алу юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Шәhәr төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәhәr төзелеше регламентлары билгеләнми торган жиirlәrdә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту түрүндагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

5. Тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалануның мөмкин булган төрләре исемлегендә булмаган жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның барлык башка төрләре әлеге территориаль зона өчен рөхсәт ителмәгән булып тора һәм әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәндә генә рөхсәт ителергә мөмкин.

6. Территорияне комплекслы үстерү түрүндә каар кабул ителгән көннән алыш аңа карата аны комплекслы үстерү түрүндә каар кабул ителгән территорияне планлаштыру документларын раслау көненә кадәр, мондый территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм (яисә) капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен үзгәрту рөхсәт ителми.

11 статья. Жир кишәрлекен яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе

1. Жир кишәрлекен яисә капиталь төзелеш объектын куллануның шартлыча рөхсәт бирелүгә қызыксынучы физик яисә юридик зат (алга таба - файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт) Комиссиягә файдалануның шартлы рөхсәт бирү түрүндагы гаризаны жибәрә.

2. Файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында каар проекты Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә уздырыла торган гавами тыңлауларда яисә жәмәгать фикер альшуларында Лениногорск муниципаль районында жир кишәрлеге яисә рөхсәт соратып алына торган капиталь төзелеш объекты урнашкан территория зонасы чикләрендә яшәүче гражданнар катнашында гавами тыңлауларда яисә жәмәгать тыңлауларында каралырга тиеш.

3. Эгәр жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның рөхсәт ителгән төре эйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булса, гавами тыңлаулар яисә жәмәгать фикер альшулары жир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектларының мондый тискәре йогынтыны куркыныч астына куйган хокук ияләре катнашында уздырыла.

4. Комиссия әлеге рөхсәт соратып алына торган жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләреннән хокукка ия булучыларга рөхсәт бирү турында каар проекты буенча ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жибәрә, ана карата әлеге рөхсәт соратыла торган жир кишәрлекләре белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләренә һәм әлеге рөхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объектының бер өлеше булган биналарның хокук ияләренә. Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рөхсәт бирү турында гаризасы алынган көннән соң жиде эш көннән дә соңга калмычча жибәрелә.

5. Жәмәгать фикер альшулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

6. Комиссия файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында каар проекты буенча гавами тыңлаулар яки ижтимагый фикер альшулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә мондый рөхсәтне куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм кабул ителгән каарның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны район башкарма комитеты житәкчесенә жибәрә.

7. Әлеге статьяның 6 өлешендә күрсәтелгән рекомендацияләр нигезендә район башкарма комитеты житәкчесе мондый тәкъдимнәр кергән көннән алыш өч көн эчендә мондый рөхсәтне файдалануның рөхсәт ителгән төренә яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында каар кабул итә. Күрсәтелгән каар муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм «Интернет» челтәрендә муниципаль район һәм (яисә) жирлек сайтында урнаштырылырга тиеш.

8. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында каар проекты буенча ижтимагый фикер альшуларны яисә гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынуучы физик яисә юридик зат йөртә.

9. Жир кишәрлекеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төре шәһәр төзелеше регламентына Жәмәгать фикер альшулары уздырганнан соң яисә шартлы рәвештә рөхсәт бирелүнең рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яисә юридик зат инициативасы буенча жәмәгать тыңлаулары уздырганнан соң Кагыйдәгә үзгәрешләр керту өчен билгеләнгән тәртиптә кертелгән очракта, мондый затка файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы каар ижтимагый фикер альшулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул ителә.

10. Физик яисә юридик зат шартлы рөхсәт ителгән файдалану төренә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында каар суд тәртибендә ризасызлык белдерергә хокуклы.

12 статья. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнән чикле параметрларыннан читкә тайпылууга, реконструкцияләүгә рөхсәт бирү тәртибе

1. Исеме шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләренең минималь куләмнәреннән йә төзелеш алыш бару өчен уңайсыз булган инженерлык-геологик

яисә башка характеристикаларын конфигурацияләүдән кечерәк булган жир кишәрлекләре ияләре рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәтләр алырга хокуклы.

1.1. Эгәр мондый тайпылыш рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылу, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү өчен рөхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы, эгәр мондый тайпылыш конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын бер яисә берничә чик параметрга бер мәртәбә үзгәрту, реконструкцияләү максатларында ун проценттан артмаска тиеш.

2. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләшү, техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә, аерым жир кишәрлеге өчен рөхсәт ителә. Катларның иң чик саны, биналарның, корылмаларның чик биеклеге һәм федераль яисә региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрендә капиталь төзелеш объектларының архитектура каарларына таләпләр өлешендә рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан баш тарту рөхсәт ителми.

3. Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт алуда кызыксынган зат Комиссиягә мондый рөхсәт бирү турында гариза жибәрә.

Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындагы гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә жибәрелергә мөмкин.

4. Рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында каар проекти мондый рөхсәт бирү турында гариза кергән көннән алыш унбиш эш көне эчендә әзерләнә һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алыш үткәрелә торган жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, каралырга тиеш.

Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындагы каар проекти буенча ижтимагый фикер алышуларны оештыру һәм үткәру белән бәйле чыгымнар мондый рөхсәт бирү белән кызыксынуучы физик яисә юридик зат йөртә.

5. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылуга рөхсәт бирү турында каар проекти буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә Комиссия мондый фикер алышулар яисә тыңлаулар тәмамланган көннән алыш унбиш эш көне эчендә мондый рөхсәт бирү турында яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм кабул ителгән каарларның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны муниципаль район башкарма комитеты житәкчесенә жибәрә.

6. Башкарма комитет житәкчесе әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр кергән көннән соң жиде көн эчендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә, кабул ителгән каарларның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тартуга рөхсәт бирү турында каар кабул итә.

6.1. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимиите башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан рөхсәтsez төзелгән корылма ачыкланган көннән алыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән күрсәтелгән дәүләт хакимиите органына, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына рөхсәт бирү рөхсәт ителми, мондый корылма урнашкан жир кишәрлекенә карата капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә, аны жимерүгә яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында хәбәр ителми, мона жирле үзидарә органы тарафыннан дәүләт хакимиите башкарма органына, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55 статьясындагы 2

өлешендэ күрсәтелгэн дэүлэт учреждениесенэ яисэ жирле үзидарэ органына яисэ жирле үзидарэ органына күрсәтелгэн таләплэр керми, һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55 статьясындагы 2 өлешендэ күрсәтелгэн әлеге гаризаны канәгатьләндерүдән баш тарту турында законлы карап үз-үзен канәгатьләндерүдән баш тарту турында үз көченә көргән булса да.

7. Физик яисэ юридик зат рөхсәт ителгэн төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылуга, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгэ яисэ мондый рөхсәт бирүдән баш тартуга рөхсәт бирү турындагы кааргра суд тәртибендә ризасызылык белдерергә хокуклы.

8. Эгәр мондый тайпылыш аэродром янындагы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләренә туры килмәсә, рөхсәт ителгэн төзелешнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуга, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгэ рөхсәт бирү рөхсәт ителми.

IV БҮЛЕК. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү түрүнда нигезләмәләр

13 статья. Документларга гомуми таләпләр   территорияне   планлаштыру буенча

1. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территорияләрне тотрыклы үстерүне тээмин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын бүләп бирү, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капиталь төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (линия объектларын урнаштыруны күздә тоткан территориияне планлаштыру документларын әзерләүдән тыш); коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программалары, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программалары, социаль инфраструктуранны комплекслы үстерү программалары, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, техник регламентлар, кагыйдәләр сводлары таләпләре нигезендә; инженерлык эзләнүләре материалларын һәм нәтиҗәләрен, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарих һәм мәдәният ядкарләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территориияләре чикләрен, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территориияләре чикләрен, территориияләрдән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алыш гамәлгә ашырыла.

2. Капиталь төзелеш объектын урнаштыру максатларында территориияне планлаштыру документларын әзерләү тубәндәгө очракларда мәжбүри:

- федераль, региональ яисә жирле энәмияттәге капиталь төзелеш объектын урнаштыруга бәйле рәвештә дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу кирәк;

- кызыл линияләр урнаштыру, үзгәртү яисә гамәлдән чыгару кирәк;

- жир законнары нигезендә жир кишәрлекләре төзү территориияне ызанлау проекты нигезендә генә башкарылган очракта, жир кишәрлекләре төзергә кирәк;

- капиталь төзелеш объектын урнаштыру уртак чиге булган ике һәм андан да күбрәк муниципаль берәмлекләр территориияләрендә планлаштырыла (мондый капиталь төзелеш объектын дәүләт милкендәгә яисә муниципаль милектәге жирләрдә яисә жир кишәрлекләрендә урнаштыру планлаштырылган очрактан тыш, һәм мондый капиталь төзелеш объектын урнаштыру өчен дәүләт яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми);

- линияле объектны төзү, реконструкцияләү планлаштырыла (линия объектын дәүләт яисә муниципаль милектәге жирләрдә яисә жир кишәрлекләрендә урнаштыру планлаштырылган очрактан тыш һәм мондый линияле объектны урнаштыру өчен дәүләт милкендәгә яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми). Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан линия объектын төзү, реконструкцияләү өчен территориияне планлаштыру документларын әзерләү таләп ителмәгән башка очраклар билгеләнергә мөмкин;

- линия объекты булмаган капиталь төзелеш объектын максус сакланылучы табигать территорииясе чикләрендә яисә урман фонды жирләре чикләрендә аның эшчәнлеген тәэммин итү өчен кирәkle капиталь төзелеш объектларын урнаштыру планлаштырыла;

- территорияне комплекслы үстерү планлаштырыла;

«Күпфатирлы йортларны һәм күчмәсез мәлкәтнең башка объектларын өлешле төзүдә катнашу һәм Россия Федерациясенең кайбер закон актларына үзгәрешләр кертү түрүнда» 2004 елның 30 декабрендәгэ 214-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә өлешле төзелештә катнашучыларның акчаларын жәлеп итеп, индивидуаль торак төзелеше объектларын төзү планлаштырыла.

3. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территориаль зоналардан файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре һәм (яисә) муниципаль районнары территорииаль

планлаштыру схемалары, жирлеклэрнен, муниципаль округларның, шәһәр округларының генераль планнары белән билгеләнгән функциональ зоналарның, территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориянең планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элементына карата бирелә торган территорияне планлаштыру проектына карата гамәлгә ашырыла.

4. Гомуми таләпләр, территорияне планлаштыру документларын әзерләү һәм раслау, шулай ук территорияне планлаштыру документларын әзерләү үзенчәлекләре жирлек территориясенә карата Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 45, 46 статьялары, «Татарстан Республикасында шәһәр төzelеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукий актлар нигезләмәләрен исәпкә алыш билгеләнә.

14 статья. Территорияне планлаштыру документлары төрләре

1. Территорияне планлаштыру документларының төрләре тубәндәгеләр:

- территорияне планлаштыру проекты;
- территорияне ызанлау проекты.

2. Территорияне планлаштыру проектларын әзерләү планлаштыру структурасы элементларын бүләп бирү, гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгеләү, капиталь төzelеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү, территорияне планлаштырыла торган үстерүнен характеристикаларын һәм чиратын билгеләү очен гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне ызанлау проектын әзерләү планлаштыру структурасының бер яисә берничә чиктәш элементы чикләрендә урнашкан территориягә карата, территориаль зонаның һәм (яисә) муниципаль районны территориаль планлаштыруның билгеләнгән схемасы чикләре, жирлекнен, муниципаль округның, шәһәр округының генераль планы, функциональ зонаның комплекслы һәм тотрыклы үсеше буенча эшчәнлек башкару күздә тотыла торган территориянең жирләрдән файдалану һәм (яисә) төzelеш алыш бару кагыйдәләренең билгеле бер чикләре чикләрендә урнашкан территориягә карата гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне ызанлау проектын әзерләү тубәндәгеләр очен гамәлгә ашырыла:

- төzelә торган һәм үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү;
- чикләрендә урнашкан жир кишәрлеген төзүгә, үзгәртүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйле рәвештә яңа капиталь төzelеш объектларын урнаштыру планлаштырылмаган төzelеш территорияләре очен кызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару, территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү буенча эшчәнлек алыш бару күздә тотылмаган төzelеш территорияләре очен кызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару, мондый билгеләү, үзгәртү гомуми файдалану территориясе чикләрен үзгәртүгә бәйле очракта, бары тик үзгәртүгә генә кайтып кала.

5. Территорияне ызанлау проекты расланырга тиешле тәп өлештән һәм әлеге проектны нигезләү материалларыннан тора.

6. Территорияне ызанлау проектларын әзерләү, территорияне планлаштыру документларын әзерләү очен Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексы нигезендә мондый инженер эзләнүләрен башкару таләп итеп очракларда, инженер эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен исәпкә алыш гамәлгә ашырыла. Территорияне ызанлау проектын әзерләү максатларында әлеге территорияне планлаштыру проектын әзерләү очен алышынан инженер эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен аларны үтәү көненнән алыш биш ел дәвамында файдалану рөхсәт итеп.

7. Территорияне ызанлау проектын әзерләгәндә төzelә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү эшчәнлекнен конкрет төрләре очен шәһәр төzelеше регламентлары һәм жир кишәрлекләрен бүләп бирү нормалары, федераль законнарда һәм Россия Федерациясе субъектлары законнарында,

техник регламентларда, кагыйдәләр жыентыгында билгеләнгән барлыкка килә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә башка таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

8. Территорияне ызанлау проектын эшләү чикләренә карата гамәлгә ашырылган очракта, чикләрендә әлеге схемада каралган жир кишәрлекләре яисә жир кишәрлекләре урнаштыру схемасының расланган схемасы нигезендә жир кишәрлекләре төзү күздә тотыла.

9. Тарихи жирлек территориясенә карата әзерләнгән территорияне ызанлау проектында Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкаръләрен) саклау турындагы законнарда аларның сакланышын тәэмин итү планлаштыру структурасы элементлары исәпкә алына.

10. Территорияне планлаштыру проекты белән расланган планлаштыру структурасының элементы яисә элементлары чикләрендә урнашкан территорияне ызанлау проектын әзерләгәндә, аерым документ рәвешендә жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар үткәрелми, моңа территорияне комплекслы һәм тотрыкли үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеген төзүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйле территорияне ызанлау проектын әзерләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару очрагы керми.

11. Территорияне планлаштыру документларына гомуми таләпләр, эchtәлеге, әзерләү һәм раслау тәртибе Россия Федерациясе Шәhәр төzelеше кодексы, «Татарстан Республикасында шәhәр төzelеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукий актлар белән билгеләнә.

В БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр

15 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр

1. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектларының хокук ияләренең тормыш, хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үңай шартларга үтәү максатыннан үткәрелә.

2. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставы, әлеге Кагыйдәләр, башка норматив хокукий актлар нигезендә уздырыла.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгать фикер алышуларына яисә гавами тыңлауларга тубәндәгеләр чыгарыла:

- Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проектлары;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очраклардан тыш территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары;

- жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә рөхсәтләр бирү турындагы каарлар;

- рөхсәт ителгән төзелешнәң ин чик параметрларыннан тайпилуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындагы каарлар проектлары.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәрү тәртибе жирлек халкына жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр итүне, тиешле проект белән таныштыруны, жирлек халкының жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларында катнашуын, кабул ителгән каарларның дәлилләнгән нигезләнүен дә кертеп, жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләрен бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне) күздә тотарга тиеш.

5. Ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыруның тәртибе һәм башка үзенчәлекләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясы, Лениногорск муниципаль районында гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы нигезләмә, башка норматив хокукий актлар белән билгеләнгән.

16 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру үзенчәлекләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре яисә аларга үзгәрешләр керту проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Муниципаль берәмлек башлыгы каары нигезендә Кагыйдәләр проектын әзерләү комиссиясе тарафыннан уздырыла.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты буенча ижтимагый фикер алышуларының яисә гавами тыңлауларның озынлыгы мондый проект басылып чыккан көннән бер айдан да артык булмый.

3. Конкрет территориаль зона өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына үзгәрешләр керту өлешендә Кагыйдәләргә үзгәрешләр әзерләнгән очракта, шулай ук территорияне комплекслы үстерү турында каар кабул ителүгә бәйле рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр әзерләнгән очракта, Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар территориаль зона чикләрендә үткәрелә, аның өчен мондый шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән территория чикләрендә комплекслы үсеш узарга тиешле территория чикләрендә башкарыла.

17 статья. Жир кишәрлеген яисә капиталь төзелеш объектын файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында каар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар

1. Жир кишерлекеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында каар проекты ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда фикер алышырга тиеш. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәру Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Эгәр жир кишерлекен яисә капитал төзелеш объектын файдалануның рөхсәт ителгән төре эйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мәмкин булса, жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар мондый тискәре йогынтыны куркыныч астына қуйган жир кишерлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре катнашында уздырыла.

4. Комиссия тубәндәге затларга файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында каар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жибәрә:

- әлеге рөхсәт соратып алына торган жир кишерлекеге белән гомуми чикләре булган жир кишерлекләренә хокукка ия булучыларга;

- жир кишерлекеге белән гомуми чикләре булган жир кишерлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларының хокукка ия булучыларына әлеге рөхсәт соратып алына торган объектлар;

- капитал төзелеш объектының бер өлеше булган, әлеге рөхсәт соратып алына торган биналарның хокук ияләрене.

Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рөхсәт бирү турында гаризасы алынган көннән соң жиде эш көненнән дә соңга калмычка жибәрелә.

5. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларны уздыру турында муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий актлары белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

6. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында каар проекты буенча ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынуучы физик яисә юридик зат йөртә.

7. Жир кишерлекеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төре шәһәр төзелеше регламентына жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә, ижтимагый фикер алышулар уздырылғаннан яисә шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү белән кызыксынуучы физик яисә юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар уздырылғаннан соң, мондый затка файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы каар ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул ителә.

18 статья. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнен, реконструкцияләүнен ин чик параметрларыннан читләшүгә рөхсәт бирү мәсьәләсе буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар

1. Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылууга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьясы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә.

2. Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылууга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында гариза кергән көннән алыш унбиш эш көне эчендә әзерләнә һәм жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәру Комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Ижтимагый фикер алышуларны яисә рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылууга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт

бируү турында карап проекты буенча гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый рөхсәт бирүдә кызыксынучы физик яисә юридик зат йөртә.

VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында нигезләмәләр

19 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту тәртибе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясында билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 һәм 32 статьяларында каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы мәсьәләне жирле администрация башлыгы тарафыннан карау өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) жирлекнең генераль планына, муниципаль округның генераль планына, шәһәр округының генераль планына, мондый генераль планнарга яисә муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр керту нәтижәсендә барлыкка килгән муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренең туры кilmәве;

1.1) жирлекнең, муниципаль округының, шәһәр округының, авылара территориянең жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрендә кертелгән күчемсез мәлкәт объектларыннан файдалануның чикләүләрен бозуны бетерү турында Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органыннан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда үтәү өчен мәжбүри булган кертем;

2) территориаль зоналарның чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керү;

3) территориядән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләренең урнашу урыны турында белешмәләрнең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында чагылдырылган туры кilmәве, ул күчемсез мәлкәтнәң бердәм дәүләт реестрында күрсәтелгән зоналар, территорияләр чикләренең урнашу урыны тасвиrlамасына карый;

4) федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләреннән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлеşчә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның күчемсез мәлкәт объектларыннан мондый зоналар, территорияләр чикләрендә файдалану чикләүләренә шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән чикләүләрнең туры кilmәве;

5) территориядән файдалануның максус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, туктату, мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен, федераль әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен, региональ әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен билгеләү, үзгәртү;

6) территорияне комплекслы устерь турында карап кабул итү;

7) муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганды һәлак булганнары күмү урыннарын ачыклау.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы тәкъдимнәр Комиссиягә жибәрелә:

1) федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре федераль әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна комачауларга мөмкин булган очракларда;

2) жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре региональ әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна комачауларга мөмкин булган очракларда Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан;

3) Лениногорск муниципаль районының жирле үзидарә органнары тарафыннан жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре жирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна комачауларга мөмкин булган очракларда;

4) жирлекнен, муниципаль округ территориясенен, шәһәр округы территорииен, авылара территорияләрнең тиешле территорииенде жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда жирле үзидарә органнары тарафыннан;

4.1) муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганда һәлак булганнары күму урыннары табылган очракларда жирле үзидарә органнары тарафыннан;

5) физик яисә юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә йә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану нәтиҗәсендә жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары нәтиҗәле файдаланылмаса, аларның хокукка ия булучыларына зыян салынса, жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының хакы кими, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмаган очракларда;

6) Россия Федерациясе тарафыннан төzelгәn һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан кабул ителгәn территорияне комплекслы үстерү турында каарны гамәлгә ашыруны тәэммин итүче вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы яисә юридик зат;

7) Татарстан Республикасы тарафыннан билгеләнгәn һәм кабул ителгәn Татарстан Республикасы, Лениногорск муниципаль районы башлыгы тарафыннан территорияне комплекслы үстерү турында каарны гамәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төzelгәn Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең ин югары башкарма органы, муниципаль районның башкарма комитеты, территорияне комплекслы үстерү турында каарны гамәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамә төзегәn зат тарафыннан.

3.1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 статьясындагы 3.1 өлеше нигезендә федераль эhәмияттәге объектларны, региональ эhәмияттәге объектларны, муниципаль районның жирле эhәмияттәге объектларын (линия объектларынан тыш) территориаль планлаштыру документларында каарлган жирлек, муниципаль округ, шәһәр округы территорииләрендә муниципаль эhәмияттәге объектларны, муниципаль районның жирле эhәмияттәге объектларын (линия объектларынан тыш) урнаштыру мөмкинлеге тәэмmin итмелмәгәn очракта, вәкаләтле башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның вәкаләтле жирле үзидарә органы жирлек башлыгына, муниципаль округ башлыгына, шәһәр округы башлыгына күрсәтелгәn объектларны урнаштыруны тәэмmin итү максатларында жирләрдәn файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләr керту турындагы таләпне жибәрә.

3.2. Элеге статьяның 3 өлешендә каарлган очракта, жирлек башлыгы, муниципаль округ башлыгы, шәһәр округы башлыгы элеге статьяның 3.1 өлешендә күрсәтелгәn таләп алынган көннәn алып утыз көн эчендә жирдәn файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләr кертуне тәэмmin итә.

3.3. Элеге статьяның 2 өлешендәгэ 3 - 6 пунктларында һәм 3.1 өлешендә каарлган очракларда жирләрдәn файдалану һәм төзелеш кагыйдәләrenә үзгәрешләr керту максатларында, шулай ук конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгәn рөхсәт ителгәn куллану төrlәре бер тапкыр үзgәртелгәn очракта, капиталь төзелеш объектларының һәм (яисә) капиталь төзелеш объектларының элек билгеләnгәn ин чик параметрлары үзgәртелмәgәn, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләnгәn капиталь төзелеш объектларының бер яисә берничә чик параметры бер тапкыр үзgәртелгәn очракта, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру, жирдәn файдалану кагыйдәләrenә үзгәрешләr керту турындагы проектны кабул итү турындагы хәбәрне бастырып чыгару һәм элеге комиссиянең 4 өлешендә каарлган бәяләмәне әзерләү таләп ителми.

3.4. Территорияне комплекслы үстерү турында каарны гамәлгә ашыру максатларында жирләrдәn файдалану һәм төзелеш кагыйдәләrenә үзгәрешләr кертелгәn очракта, мондый үзgәreşlәr территорияне комплекслы үстерү максатларында территорияне планлаштыру проектын раслаган көннәn алып туксан көннәn дә соңга калмычка кертелергә тиеш.

3.5. Муниципаль берәмлекләр чикләрендә урнашкан Ватанны саклаганда һәлак булганнарны күмү урыннарын ачыклауга бәйле рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту мондый урыннар ачыкланган көннән алыш алты ай дәвамында гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру таләп ителми.

4. Комиссия жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәреш керту турында тәкъдим көннән алыш егерме биш көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында яисә мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен курсәтеп, кире кагу турында тәкъдимнәре булган бәяләмә әзерли һәм бу бәяләмәне башкарма комитет житәкчесенә жибәрә.

4.1. Элеге кагыйдәләрне аэродром янындагы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә туры китерүне күздә тоткан жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындағы проект Комиссия тарафыннан каралмый.

5. Комиссия бәяләмәсендәге рекомендацияләрне исәпкә алыш, башкарма комитет житәкчесе егерме биш көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәреш керту турында яки элеге кагыйдәләргә үзгәреш керту турында тәкъдимнәре кире кагу хакында карап кабул итә һәм, кире кагу сәбәпләрен курсәтеп, элеге карапның күчермәсен мөрәҗәгать итүчеләргә жибәрә.

5.1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту жирле үзидарәнен вәкиллекле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла торган очракта, жирле үзидарәнен вәкиллекле органына жибәрелгән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындағы проект күрсәтелгән орган утырышында якынданда утырышта уздырылган көннән дә соңга калмычка каралырга тиеш.

6. Башкарма комитет житәкчесе, элеге статьяның 2 өлешендәге 1.1 пунктында күрсәтелгән башкарма хакимиятнен Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль органы алынганнын соң, жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында карап кабул итәргә тиеш. Элеге статьяның 2 өлешендәге 1.1 пунктында күрсәтелгән күрсәтмәгә башкарма комитет житәкчесе судка шикаять бирергә мөмкин.

7. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындағы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимиите башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан рөхсәтсез корылма барлыгы ачыкланган көннән алыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындағы 2 өлешендә күрсәтелгән капитал төзелеш объектларын, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан территориаль зонага карата шундый корылма урнашкан, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен, мондый корылмаларның рөхсәт ителгән файдалану төренә һәм параметрларына туры килә торган рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрларын, элеге корылманы карау нәтижәләреннән тыш, жирле үзидарә органына үзүзен канәгатьләндерү турында законлы карап биргән очракта, элеге корылманы карау очракларыннан тыш, таләпләргә туры китерү рөхсәт ителми.

8. Элеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган очракларда дәүләт хакимиите башкарма органы яисә жирле үзидарә органы территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның маңус шартлары булган зоналарны урнаштыруга, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр, региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен раслауга вәкаләтле орган башкарма комитет житәкчесенә территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән, региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән файдалануның маңус шартлары булган зоналар чикләрен аерип алу һәм аларның чикләрен төзү кагыйдәләрендә чагылдыру, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның чикләнүен билгеләү таләбен жибәрә.

9. Элеге статьяның 8 өлешендә каралган таләпләр кергән очракта, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар барлыгын билгеләү, үзгәрту яисә туктату турында йә мәдәни мирас объекты территориясе чикләре турында йә жирдән файдалану һәм төзелеш қагыйдәләренә үзгәрешләр керту өчен элеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган нигезләрне ачыкланган көннән алыш, башкарма комитет житәкчесе, шул таләп нигезендә аларны төгәлләштерү юлы белән, жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару қагыйдәләренә үзгәрешләр кертуне тәэмин итәргә тиеш. Шул ук вакытта элеге статьяның 8 өлешендә каралган таләп нигезендә аларны төгәлләштерү максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш қагыйдәләренә үзгәрешләр раслау таләп ителми.

10. Федераль әһәмияттәге мәдәни мирас объектларыннан, федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән, региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен сайлап алу, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне билгеләү максатларында элеге статьяның 9 өлеше нигезендә жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару қагыйдәләрен төгәлләштерү чоры элеге статьяның 8 өлешендә каралган таләп кергән көннән алыш алты айдан артмаска, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зонаның, мәдәни мирас объекты территориясе чикләре турында йә жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару қагыйдәләренә үзгәрешләр керту өчен элеге статьяның 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган нигезләмәләр ачыкланган көннән алыш алты айдан артмаска тиеш.

VII БҮЛЕК. Жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен жайга салу турында нигезләмәләр

20 статья. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү

1. Территория зоналары чикләре турында белешмәләр кертү кагыйдәләре күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына “Күчемсез милекне дәүләт теркәвенә алу турында” 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 32, 34 статьялары нигезләмәләре белән билгеләнә.

2. Элеге Кагыйдәләр белән территориаль зоналар билгеләнә, шул исәптән күчемсез мөлкәтнең Бердәм дәүләт реестрында булган жир кишәрлекләре, торак пунктлар яисә муниципаль берәмлекләрнең чикләре урынын билгеләүдәге хatalарны исәпкә алыш.

Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында белешмәләре булмаган торак пунктлар чикләренә карата аларның чикләрен билгеләүдәге хatalар исәпкә алышынмый.

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЛЕНИНОГОРСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «МӨЭМИН-КАРАТАЙ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕЦ
ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҮӘМ ТӨЗЕЛЕШ
КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

2 нче Том

ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ ЗОНАСЫ КАРТАЛАРЫ
ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

2023 ел

ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДӘЛӘРЕ ДОКУМЕНТЛАРЫ СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Мөэммин-Каратай авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең жирдэн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре документлары составына түбәндәгеләр керә:

1. Составында текст өлеше:

Кереш;

Том 1. Жирдэн файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту һәм куллану тәртибе;

Том 2. Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары. Шәһәр төзелеше регламентлары.

2. Составында график өлеш:

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

3. Күшымта:

- Территориаль зоналар чикләре турындағы белешмәләр.

ЭЧТЭЛЕК

КЕРЕШ	6
I өлеш. ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ һЭМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДЭЛЭРЕН КУЛЛАНУ ТЭРТИБЕ, ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ һЭМ ТӨЗЕЛЕШ КАГЫЙДЭЛЭРЕН ҮЗГЭРЕШЛЭР КЕРТУ ТЭРТИБЕ	7
I БҮЛЕК. Гомуми нигезлэмэлэр	7
1 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэре, аларны керту, билгелүү һэм аларның составы	7
2 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш турында мэгълүматның ачыклыгы һэм һэркем файдалана алырлык булуы.....	8
3 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэре үз көченэ керэ	8
4 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэрен бозган очен жаваплылык.....	8
II БҮЛЕК. Жирле үзидарэ органнары жирдэн файдалануны һэм төзелешне җайга салу турында нигезлэмэлэр	9
5 статья. Жирле үзидарэ органнары вэкалэтлэр.....	9
6 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэре проектын әзерлэү комиссиясе	9
7 статья. Элек барлыкка килгэн хокукларга кагылышлы гомуми нигезлэмэлэр	10
8 статья. Территориаль зоналар.....	10
9 статья. Шэхэр төзелеше регламентлары һэм аларны куллану	11
III БҮЛЕК. Физик һэм юридик затлар тарафыннан жир кишэрлеклэрэнэн һэм капитал төзелеш объектларыннан рөхсэтийн төрлөрөн үзгэртүү турында нигезлэмэлэр	13
10 статья. Жир кишэрлеклэрэнэн һэм капитал төзелеш объектларыннан рөхсэтийн төрлөрөн үзгэртүү тэртиб.....	13
11 статья. Жир кишэрлеклэрэнэн һэм капитал төзелеш объектларыннан рөхсэтийн төрлөрөн үзгэртүү тэртиб.....	13
12 статья. Капиталь төзелеш объектларын рөхсэтийн төрлөрөн үзгэртүү тэртиб.....	14
IV БҮЛЕК. Территорияне пландаштыру документларын әзерлэү турында нигезлэмэлэр	17
13 статья. Документларга гомуми таләплэр террорияне пландаштыру буенча	17
14 статья. Территорияне пландаштыру документлары төрлөрө	18
V БҮЛЕК. Жирдэн файдалану һэм төзелеш мэсьэлэлэр буенча ижтимагый фикер алышулар яисэ гавами тыцлаулар уздыру турында нигезлэмэлэр	20
15 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш мэсьэлэлэр буенча ижтимагый фикер алышулар яисэ гавами тыцлаулар оештыру һэм уздыру буенча гомуми нигезлэмэлэр	20
16 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэре проекты, жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэрен үзгэршлээр керту проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар яисэ гавами тыцлаулар уздыру үзгэршлээр	20
17 статья. Жир кишэрлеклэрэнэн һэм капитал төзелеш объектларыннан рөхсэтийн төрлөрөн үзгэртүү тэртиб.....	20
18 статья. Капиталь төзелеш объектларын рөхсэтийн төрлөрөн үзгэртүү тэртиб.....	21
VI БҮЛЕК. Жирдэн файдалану һэм төзелеш алып бару кагыйдэлэрен үзгэршлээр керту турында нигезлэмэлэр	23
19 статья. Жирдэн файдалану һэм төзелеш кагыйдэлэрен үзгэршлээр керту тэртиб	23
VII БҮЛЕК. Жирдэн файдалануның һэм төзелеше башка мэсьэлэлэрен җайга салу турында нигезлэмэлэр	27
20 статья. Территориаль зоналар чиклэрэ турында мэгълүматны үзгэртүү тэртиб	27
II кисэк. ШЭХЭР ТӨЗЕЛЕШЕ ЗОНАСЫ КАРТАЛАРЫ	32
VIII БҮЛЕК. Шэхэр төзелеше зонасы карталары	32
21 статья. Шэхэр төзелеше зонаштыру картасы. Территориаль зоналар	32

22 статья. Шэһэр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядэн файдалануның махсус шартлары булган зоналар	34
23 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр	34
III бүлек ШЭҺЭР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	36
IX БҮЛЕК. Шэһэр төзелеше регламентлары	36
24 статья. Шэһэр төзелеше регламенты составы.....	36
25 статья. Территориаль зоналарның шэһэр төзелеше регламентлары.....	38
25.1. Рөхсәт ителгән файдалануның торле торләре	38
25.2. Шәхси торак төзелеше зоналарның шэһэр төзелеше регламенты (Ж1)	39
25.4 Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шэһэр төзелеше регламенты ..	42
25.5. Инженерлык инфраструктурасы зоналарның шэһэр төзелеше регламенты (И).....	46
25.6. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарның шэһэр төзелеше регламенты (СХ2).....	48
25.7. Зираглар урнаштыру зоналарның шэһэр төзелеше регламенты (СН1)	49
26 статья. Шэһэр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр	50
27 статья. Шэһэр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр	51
28 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре	51
X БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләү	53
29 статья. Территориядэн файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләү	53
29.1. Гомуми нигезләмәләр	53
29.2. Су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналары	54
29.3. Су саклау зоналары, ёске су объектларының яр буе яклау полосалары.....	55
29.4. Электр чeltәre хужалыгы объектларының сак зоналары.....	57
29.5. Газ бүлү чeltәrlәренең сак зоналары.....	58
29.6. линияләрнең һәм элемтә корылмаларының сак зоналары.....	59
29.6. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары	61
29.7. Санитария (тау-санитария) саклау округлары зоналары	62
29.8. Файдалы казылмалар ятмалары, жир асты байлыклары участоклары, тау токымнары	63
29.9. Сак зоналары һәм магистраль торбауткәргечләрдән минималь ераклыктагы зоналар	64
30 статья. Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләү	66
31 статья. мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларынан файдалануны чикләү.....	66
XI БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән территориянең мөмкин булган минималь тәэммин ителеш дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның халык очен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре	67
	68
	69

II кисәк. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ ЗОНАСЫ КАРТАЛАРЫ

VIII БҮЛЕК. Шәһәр төзелеше зонасы карталары

21 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

1. «Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар» әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре һәм аларның кодлы билгеләнешләре - территориаль зона тәре индексы һәм билгеләнгән территориаль зона номеры сурәтләнгән.

Территориаль зоналарның чикләре әлеге Кагыйдәләрнең 8 статьясындагы 1 Томы нигезләмәләре нигезендә билгеләнгән.

2. Территория зоналарның һәр тәре өчен әлеге Кагыйдәләр белән шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә, ул бер төрдәге билгеләнгән барлык территориаль зоналарга карата эш итә.

Территориаль зоналар төрләрен билгеләү өчен түбәндәге исемнәр һәм шартлы билгеләр (индекслар) кулланыла:

Территория зонасы төренең индексы	Территория зонасы төренең аталышы
Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1)
ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)
исеме,	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)
CX2	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (CX2)
CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1)

Территория зонасы төрен яисә әлеге Кагыйдәләр кысаларында индексны билгеләү өчен куллану бертерле булып тора.

3. Билгеләнгән территориаль зоналарны идентификацияләү өчен территориаль зонаның номеры һәм исеме кулланыла. Билгеләнгән территориаль зона исеме түгәрәк жәяләр эчендә төзелгән территориаль зона тәре индексын һәм билгеләнгән территориаль зона номерларын үз эченә алган территория зонасы тәре исеменән тора.

Территория зонасы индексы территориаль зона төренең индексына туры килә. Территория зоналарына карата әлеге Кагыйдәләр кысаларында «территориаль зона индексы» һәм «территориаль зона индексы» терминнарын куллану бер мәгънәгә ия. Бер үк төрле индекс булган барлык территориаль зоналар өчен гомуми шәһәр төзелеше регламенты гамәлдә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында түбәндәге территориаль зоналарның чикләре билгеләнгән:

Зона номеры	Зона индексы	Атамасы территория зоналары	Урнашу урыны зоналар
«1 (1).	Ж1	Шәхси торак төзелеше зонасы (Ж1) №1-1	Мәэмин-Каратай ав
1 - 2	ОД	1-2 номерлы күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)	Мәэмин-Каратай ав
«2(1).	исеме,	2-1 номерлы инженерлык инфраструктурасы зонасы	Мәэмин-Каратай авыл жирлеге
2-2	исеме,	2-2 номерлы инженерлык инфраструктурасы зонасы	Мәэмин-Каратай авыл жирлеге
2 - 3	CX2	2-3 номерлы авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы	Мәэмин-Каратай авыл жирлеге
2-4	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) №2-4	Мәэмин-Каратай авыл жирлеге

Территория зонасын билгеләү өчен әлеге Кагыйдәләр кысаларында аның исемен яисә номерын куллану бертерле мәгънәгә ия.

4. Билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре чикләрнең бер яисә аннан да күбрәк контурларыннан торырга мөмкин.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бер үк төрле индекс һәм территориаль зона номеры булган территориаль зоналарның чикләре контурлары бер күпконтурлы территориаль зонага керә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бер үк индекс булган территориаль зоналарның чикләре контурлары, әмма территориаль зоналарның төрле номерлары бер төрдәге төрле территориаль зоналарга керә.

5. Мәжбүри тәртиптә чикләр һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнә торган территориаль зоналардан тыш, шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук түбәндәгеләр күрсәтелде:

- шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр;
- шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр;
- барлық жир кишәрлекенә карата билгеләнгән территория зonasы регламенты нигезендә жирләрдән (жир кишәрлекеннән яисә аның өлешеннән) фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре.

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр өчен түбәндәгө исемнәр һәм шартлы текст тамгалары (индекслар) кулланыла:

1) Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр

Функциональ зона	Атамасы
ЛО	Сызыклы объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре
ДПИ	Файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре

11.2.

2) шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр

Функциональ зона	Атамасы
ЛФ	Урман фонды жирләре
ВО	Жир өсте сулары белән капланган жирләр
СХ	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре
ООПТ	Махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре

3) жирләрдән фактта яисә планлаштырыла торган файдалану территорияләре:

Функциональ зона	Атамасы
СН1-Ф	жирләрдән факттагы файдалану территориясе СН1 зonasы регламенты нигезендә

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр территориаль зоналар булып тормый, әлеге жирләр һәм территорияләр чикләре турында белешмәләр әзерләнми һәм күчмәсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертелми.

6. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында мәжбүри тәртиптә мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыру планлаштырылган очракта территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территорияләр билгеләнә. Мондый территорияләрнән чикләре бер яки берничә территориаль зона чикләрендә билгеләнә.

Чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру карапланган территория «Мөэммин-Каратай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендә карапланган, шуңа бәйле рәвештә әлеге Кагыйдәләр материалларында чагылдырылмаган.

22 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

1. «Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар» әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре чагылдырылды, алар Россия Федерациясе законнары нигезендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануга өстәмә чикләүләр көртәләр.

2. Әлеге Томның 29.1 статьясындагы 29.1 өлеше нигезләмәләре нигезендә әлеге зоналарның махсус шартлары булган кагыйдәләре кысаларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар өч төргә бүленә: билгеләнүгә планлаштырыла торган, ориентлаштырылган.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән һәм территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре генә күрсәтелә.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган ориентлашу зоналары чикләре чагылдырылмый, чөнки алар жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел. Әлеге зоналарның якынча чикләре жирлекнең генераль планны нигезләү материаллары составына керә торган генераль планы карталарында чагылдырылырга мөмкин.

Территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелешен зоналаштыруны картадан алу мәгълүмати-белешмә характеристерда була. Территориянең махсус шартлары планлаштырылган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләре хокукуы биручеләр мондый зоналар өчен билгеләнгән чикләүләрнең гамәлдә булын суд тәртибендә дәгъваларга хокуклы.

2. Жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары, аларның характеристикалары күрсәтелгән зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә билгеләнгән яисә планлаштырыла торган территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның әлеге Кагыйдәләргә туры килми торган чикләрендә урнашкан.

3. Күрсәтелгән картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләреннән тыш, махсус сакланылучы табигать территорияләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре, ачыкланган мәдәни мирас объектлары, мәдәни мирас объектлары билгеләренә ия объектлар чикләре; тарихи жирлекләр территорияләре чикләре чагылдырылырга мөмкин.

23 статья. Территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр

1. Әлеге Кагыйдәләргә мәжбүри күшымта итеп билгеләнгән территориаль зоналар чикләре урынының график тасвирламасы булган билгеләнгән территориаль зоналар чикләре турында белешмәләр, күчмесез мөлкәтнең Бердәм дәүләт реестрын алыш бару өчен файдаланыла торган координаталар системасында әлеге чикләрнең характеристлы нокталары координаталары исемлеге була.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнары шулай ук территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвирламасын эзерләргә хокуклы. Әлеге Кагыйдәләр проектын эшләү кысаларында территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвирламасы эзерләнмәгән һәм территориаль зоналар чикләре турындағы белешмәләргә көртәлмәгән.

2. Территория зоналары чикләре турындағы белешмәләр түбәндәгеләр рәвешендә бирелә:

1) «Торак пунктлар, территориаль зоналар, махсус сакланылучы табигать территорияләре, территорияләр, махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләренең, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның, территориядән

файдалануның маҳсус шартлары булган зоналарның урнашу урынын график тасвирлау формасын, торак пунктлар, территориаль зоналар чикләренең текст тасвирламасы рәвешен, торак пунктлар, территориаль зоналар, аеруча саклана торган табигать территорияләре чикләренең, территориядән файдалануның маҳсус шартлары булган зоналарның координаталарын билгеләү төгәллеге таләпләрен, территориядән файдалануның маҳсус шартлары булган электрон документ форматын, территориядән файдалануның торак пунктлар, территориаль зоналар, маҳсус саклана торган табигый территорияләр, территорияләрдән, территорияләрдән файдалану шартлары булган зоналар чикләре турында белешмәләр форматын, территориядән файдалануның маҳсус сакланучы зоналар, территорияләрдән файдалану шартлары булган электрон документ форматын билгеләү турында» нигезендә әлеге Кагыйдәдәге PDF форматындагы электрон документ формасын;

2) территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматны күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү өчен кирәkle XML форматындагы электрон документлар рәвешенде.

III бүлек ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

IX БҮЛЕК. Шәнәр төзелеше регламентлары

24 статья. Шәнәр төзелеше регламенты составы

Шәнәр төзелеше регламентында жир кишәрлекләренең хокукий режимы билгеләнә, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзу процессында һәм капиталь төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында кулланыла торган бөтен нәрсә кебек ук.

2. Шәнәр төзелеше регламентлары тубәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнде:

1) территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

2) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырыла торган файдалануның төрле төрләренен бер территориаль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;

3) функциональ зоналар һәм аларның генераль план белән билгеләнгән планлаштырыла торган үсеш характеристикалары;

4) территория зоналары төрләре;

5) мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәнәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәнәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына кагыла.

4. Шәнәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы жир кишәрлекләренә кагылмый:

1) Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренен) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас объектлары һәм мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

3) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм/яисә линия объектлары белән мәшгуль булган объектлар;

4) файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

5. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәнәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

6. Шәнәр төзелеше регламентлары махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр, авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре өчен авыл хужалыгы жирләре, жир өсте сулары, запас жирләре, махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре (дәвалуа-савыктыру жирлекләре һәм курортлар жирләреннән тыш) өчен билгеләнми.

7. Шәнәр төзелеше регламентында тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына карата тубәндәгеләр күрсәтелә:

1) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

2) жир кишәрлекләренең индикатор (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең индикатор параметрлары;

2.1) капиталь төзелеш объектларының архитектура-шәнәр төзелеше йөзенә таләпләр;

3) Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

4) территориянең коммуналык, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларын халык өчен территориаль файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре, шәнәр төзелеше регламенты

кулланыла торган территория чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта.

8. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләрен билгеләү һәр территориаль зонага карата мәжбүри кулланылырга тиеш, аңа карата шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

9. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләренә карата өстәмә буларак қына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр урынына рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрен куллану рөхсәт ителми.

10. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән бер төрен үзгәртү, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә техник регламентлар таләпләрен үтәгән очракта, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

11. Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмчел төрләре жир кишәрлекләренә һәм капиталъ төзелеш объектларына хокук ияләре тарафыннан өстәмә рөхсәтләрдән һәм килештерүләрдән башка мәстәкыйль рәвештә сайланы.

12. Жир кишәрлекләреннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы нигезендә әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

13. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

14. Сызыклы объектларны (гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан һәм гомуми файдаланудагы тимер юллардан тыш) урнаштыру, саклагыч корылмаларны (утыртмаларны), мелиорация объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мәгълүмат һәм геодезик тамгаларны урнаштыру теләсә кайсы территориаль зонада рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре исемлегендә күрсәтелмичә генә рөхсәт ителә.

15. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре Росреестрның 2020 елның 10 октябрендәге П/0412 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләреннән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре классификаторы (алга таба - Классификатор) нигезендә билгеләнә. Күрсәтелгән классификаторда рөхсәт ителгән файдалану төрләре атамалары, аларның кодлары (санлы билгеләре) һәм жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвиrlау бар. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төренең текстлы исеме һәм аның коды (санлы билгеләншеше) бертөрле булып тора.

16. Жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрлары, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы;

2) катларның чикле саны һәм биналарның, корылмаларның чикле биеклеге;

3) жир кишәрлекләренең ин чикләрендә төзелеш алып баруның максималь проценты, ул жир кишәрлекләренең бөтен мәйданына төзелеп бетәргә мөмкин булган суммар мәйданы нисбәтә буларак билгеләнә;

4) биналарны, төзелешләрне, корылмаларны мөмкин кадәр урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, якында биналар, корылмалар төзү тыела.

17. Жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары, кагыйдәләр, техник регламентлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары,

санитария кагыйдәләре тарафыннан ин чик параметрларга карата таләпчән таләпләр каралмаган очракларда кулланыла.

18. Жир кишәрлекенең минималь күләменә (мәйданына) чикләүләр бер хокукка ия булган файдалануның бер төре булган чиктәш жир кишәрлекләренә кагылмый.

19. Бинаның беренче катларында барлык өске катлар да бар, шул исәптән мансард катлары да, шулай ук цоколь катның өске өлеше планлаштырылган билге дәрәжәсеннән кименде 2 метрга югарырак күтәрелсә.

19.1. Классификатор коды белән рөхсәт ителгән куллану төре өчен корылмаларның (антенна-мачта) ин чик биеклеге билгеләнергә тиеш түгел.

20. Жир кишәрлекен төзүнең максималь проценты жир кишәрлекендә урнашкан барлык биналарның һәм корылмаларның мәйданын, яссылыклы корылмалардан һәм жир кишәрлекеге өслегендәге капитал төзелеш объектларыннан (объектның жир асты өлеше) тыш, исәпкә ала.

21. Территория зоналары чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бертрөле төрләре булган, эмма жир кишәрлекләренең чикле (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрлары белән, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү һәм мондый зурлыкларның һәм параметрларның ярашмалары белән подзоналар билгеләнергә мөмкин.

25 статья. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеше регламентлары

Шәһәр төзелеше регламентлары территориаль зонаның һәр төренә карата билгеләнә. Территория зонасының һәр төренең шәһәр төзелеше регламентының гамәли көче әлеге төрдәге барлык билгеләнгән территориаль зоналарга кагыла.

25.1. Рөхсәт ителгән файдалануның төрле төрләре

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрен сайлагалу төп яки шартлы рәвештә рөхсәт ителгән күренешкә өстәмә рәвештә генә мөмкин, аны төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр урынына билгеләргә ярамый.

Жир участокларының ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шулай ук рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләре өчен жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр күрсәтелми, чөнки алар файдалануның төп яисә шартлы рөхсәт ителгән төре белән билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентында әлеге төрне Классификаторда тасвирилау нигезендә конкрет төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр өчен рөхсәт ителгән рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләре күрсәтелми.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре; файдалануның ярдәмчә төре билгеләнә торган төп яисә шартлы рөхсәт ителгән төр кодлары һәм ярдәмчә төрләр өчен рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төре коды	Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төре исеме	Куллануның ярдәмчә төре билгеләнә торган төп һәм шартлы рөхсәт иTELГән төрләре кодлары	Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт иTELГән төзүнең һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрлары	
			катларның чикле саны, төзелешнең чикле биеклеге	Төзелешнең максималь проценты
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәрту	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	н.у.	н.у.
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәэмин	1.8, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13	н.у.	н.у.

	иту			
1.19	Печән чабу	1.8	0	н.у.
1.20	Авыл хужалыгы хайваннарын коткару	1.8	0	н.у.
2.7.1.	Автотранспортны саклау	2.1.1; 2.5; 2.6; 4.1	1 кат, 4.5 м	20%
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәту	1.7; 1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13; 1.14; 1.15; 1.16; 1.17; 1.18; 2.1.1; 2.4; 2.5; 2.7.1	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	3.5.2, 6.12	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	2.5; 2.6; 3.2.4	н.у.	н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял иту эшчәнлеге объектлары	3.6.2.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәту	1.8, 1.9, 1.10, 1.11	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	3.4.1, 3.4.2, 3.10.1, 4.8.1, 5.2.1, 6.4, 6.9, 7.6, 9.2.1, 12.1	н.у.	н.у.
4.6	Иҗтимагый туклану	4.3, 4.4, 4.7, 4.8.1, 5.2.1, 7.6, 9.2.1	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт урыны гаражлары	3.1, 3.1.2, 3.4.2, 3.8, 3.8.1, 3.9.2, 3.9.3, 4.1, 4.8.1	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль югычлары	4.9, 4.9.1.1, 4.9.1.4	2 кат, 10 метр	н.у.
4.9.1.4	Автомобилльэрне ремонтлау	4.9.1.1, 4.9.1.3	2 кат, 10 метр	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	0	н.у.
5.4	Кече суднолар өчен причаллар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	9.2.1	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	1.13	н.у.	н.у.

25.2. Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)

Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән Ж1 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Шәхси торак төзелеше зоналары урнаштыру өчен билгеләнгән:

- индивидуаль торак төзелеше һәм шәхси ярдәмче хужалык алыш бару өчен билгеләнгән шәхси жир кишәрлекләре белән аерым торучы торак йортлар;
- блокланган торак йортлар;
- аз катлы торак йортлар (дүрт катка кадәр, мансарды да кертеп).

Торак зоналарда социаль һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге аерым торучы, төзелгән яисә күшүп төзелгән объектларны, сәламәтлек саклау объектларын, мәктәпкәчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектларын, культ биналарын, автомобиль транспорты стоянкаларын, гараж билгеләнешендәге объектларны, гражданнарның яшәвенә бәйле һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамаучы объектларны урнаштыру рөхсәт ителә. Торак зоналар составына шулай ук бакчачылыкны алыш бару өчен билгеләнгән территорияләр дә кертелергә мөмкин.

Жир кишәрлекләре барлыкка килгәндә (шул исәптән, бүлешү яки бүлү юлы белән) рөхсәт ителгән куллану төрләре белән урам буйлап (юл йөрү) жир кишәрлекенең минималь

киңлеке 2.1, 2.2, 2.3 коды белән файдалану төрләре булган жир кишәрлекләре төзелгәндә, 16 м дан да ким булмаган күләмдә булырга тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары өчен индивидуаль гаражларны урам (юл йөрү) яғыннан жир кишәрлеке чигендә урнаштыру рөхсәт ителә.

Катларның иң чик саны һәм кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен иң чик биекlek 2.1, 2.2, 2.3 тәп биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корылмаларның максималь биеклеге 3,5 м яссы түбә башына кадәр, 4,5 м тәгәрмәчле түбә очына кадәр.

Шәхси торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыкларны алыша кирәк:

- участокның чигеннән торак йортның стенасына кадәр - 3 метрдан да ким булмаган, урам яғыннан кименә 5 метр, юл яғыннан - 3м;

- участок чикләреннән алыш хужалык корылмаларына кадәр - кименә 1 метр;

- торак бина тәрәзәләреннән алыш күрше участокта урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - кименә 10 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганды, күрше йортның диварларына кадәр ара - 12 метрдан да ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганды бәдрәфтән су белән тәэммин иту чыганагына кадәр ара (кое) - 25 метрдан да ким түгел.

Блокланган һәм аз катлы күпкатлы торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыкларны алыша кирәк:

- участокның чигеннән торак йорт стенасына кадәр - 3 метрдан да ким булмаган, урам-5м яғыннан - 3 метрдан ким булмаган, үтеп китү коды өчен кименә 3 метр;

- 2-3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: 15 м дан да ким булмаган; 4 кат: 20 м дан да ким булмаган (көнкүреш өзеклекләре);

- шул ук биналарның тәрәзәләре 10 метрдан да ким булмаган озын яклары һәм торцалары арасында.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыклар торак һәм ижтимагый биналардан ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балаларны торак биналарга кадәр уйнау өчен - 12 м;

- өлкән яшьтәге халыкның ялы өчен - 10 м;

- автомобиль кую өчен - 10 м;

- спорт белән шөгыльләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр;

- хужалык максатлары өчен - 20 м;

- калдыклар өчен контейнерлы мәйданчыклар - 20 метрдан 100 метрга кадәр.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар яғыннан булышу корылмаларын урнаштыру рөхсәт ителми.

Иноляцияне исәпкә алыш, 2.1, 2.2, 2.3 - 2 м кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләре киртәләренең максималь биеклеге 2.1.1, 2.3 - 1.5 м. Чиктәш участоклар арасындағы материал һәм тип киртәләр, яшелчә бакчалары биләгән өлештә - тонык, чeltәрле, кояш яктысын үткәрә торган чикләвек түгел. Күрше участокларның хужаларының ике яклы ризалыгы буенча (ширкәт идарәсе белән килештерелгән) башка типтагы коймалар урнаштыру яки коймалар булмау мөмкин.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир кишәрлекләренен зурлыгы (кв.м)	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенуләр
Рөхсәт ителгән файдалануның тәп төрләре					

2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	мин. - 1000 макс. - 1200	3 кат/18 м	20 %	5/3
2.2	Шәхси ярдәмче хужалық алыш бару өчен (йорт янындағы жир кишәрлеге)	мин. - 1000 макс. - 2000	3 кат/18 м	20 %	5/3
2.3	Тоташ торак төзелеше	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/18 м	30%	5/3
3.4.1.	Амбулатория-хастаханә хезмәте күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.8	Ижтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1.	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан маҳсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре

2.1.1.	Кече катлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. - 1200 макс. - н.у.	4 кат (мансадын да көртеп)/20 м	40%	н.у.
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	н.у./4.5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.1.	Социаль хезмәт күрсәту йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2.	Халыкка социаль ярдәм күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәте күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1.	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2.	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

	өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү				
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Ижтимагый туклану	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунақханә хезмәте	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль югычлары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобилъләрне ремонтлау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.1	Бакчачылык алып бару	мин. - 600 макс. - 1500	0 0	11.2.	н.у.
13.2	Бакчачылык тармагын алып бару	мин. - 600 макс. - 1500	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр:

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенуләр» графасында вакланма аша жир кишәрлекенең урамнары һәм башка якларыннан чигену күрсәткечләре китерелә.
 «н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Бүлектә күрсәтлгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.[sub_103103](#)

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән жир кишәрлекләренең чик (минималь) күләмнәре түбәндәгә очракларда кулланылмый:

- жир кишәрлеге хосусый милектәге жир кишәрлекен һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрне һәм (яисә) жир кишәрлекләрен яңадан бўлу юлы белән һәм мәйданы жир кишәрлекләренең ин чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен жирлектә формалаштыру мөмкинлеге булмау юлы белән төзелсә;

- ике һәм аннан кўбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китерү;

- гамәлдәгә кўчемсез милек объекты астында төзелә торган жир кишәрлеке барлыкка килү һәм мәйданы жир кишәрлекләренең ин чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен формалаштыру мөмкинлеге булмау.

25.4 Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның (ОД) шәһәр төзелеше регламенты

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның шәһәр төзелеше регламенты әлеге Кагыйдәләр билгеләгән ОД индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналар мәдәният, сәүдә, сәламәтлек саклау, жәмәгать туклануы, социаль һәм мәдәни-көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, эшкуарлык эшчәнлеге, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү объектлары, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләре, культ биналары, автомобиль транспорты тукталышлары, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектлар, гражданнарның тормыш эшчәнлеген тәэмин итүгә бәйле башка объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән.

Ижтимагый-эшлекле зоналарда урнаштыру өчен рөхсәт ителгән капиталъ төзелеш объектлары исемлегенә торак йортлар, блокланган төзелеш йортлары, күпфатирлы йортлар, кунақханәләр, жир асты яки күпкатлы гаражлар кертелергә мөмкин.

Жир кишәрлекләре барлыкка килгәндә (шул исәптән, булешу яисә бүлү юлы белән), код белән рөхсәт ителгән файдалану төрләре белән 2.1, 2.2 фронт буйлап жир кишәрлекенән минималь киңлеге 25 метрдан да ким булмаска тиеш; код белән 2.3 - 16 метрдан ким булмаска тиеш.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары өчен индивидуаль гаражларны урам (юл йөрү) яғыннан жир кишәрлеге чигендә урнаштыру рөхсәт ителә.

Катларның ин чик саны һәм кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен ин чик биекlek 2.1, 2.2, 2.3 төп биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корылмаларның максималь биеклеге 3,5 м яссы түбә башына кадәр, 4,5 м тәгәрмәчле түбә очына кадәр.

Биналар арасындағы минималь ераклык:

- мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен қызыл линиядән төп төзелешкә кадәр - 10 м;

- қызыл линиядән төп төзелешкә кадәр стационары булган дәвалау учреждениеләре өчен - 30 м;

- стационары һәм башка ижтимагый һәм торак биналары булган дәвалау учреждениесе арасындағы ераклык кименде 50 м;

Шәхси торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыкларны алырга кирәк:

- участокның чигеннән торак йортның стенасына кадәр - 3 метрдан да ким булмаган, урам яғыннан кименде 5 метр, юл яғыннан - 3м;

- участок чикләреннән алып хужалык корылмаларына кадәр - кименде 1 метр;

- торак бина тәрәзәләреннән алып күрше участокта урнашкан хужалык корылмаларына кадәр - кименде 10 метр;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда, күрше йортның диварларына кадәр ара - 12 метрдан да ким түгел;

- үзәкләштерелгән канализация булмаганда бәдрәфтән су белән тәэммин иту чыганагына кадәр ара (кое) - 25 метрдан да ким түгел.

Блокланган һәм аз катлы күпкатлы торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыкларны алырга кирәк:

- участокның чигеннән торак йорт стенасына кадәр - 3 метрдан да ким булмаган, урам-5м яғыннан - 3 метрдан да ким булмаган, үтеп китү коды өчен кименде 3 метр;

- 2-3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: 15 м дан да ким булмаган; 4 кат: 20 м дан да ким булмаган (көнкүреш өзеклекләре);

- шул ук биналарның тәрәзәләре 10 метрдан да ким булмаган озын яклары һәм торцалары арасында.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыклар торак һәм ижтимагый биналардан ераклыкта урнаштырылырга тиеш:

- балаларны торак биналарга кадәр уйнау өчен - 12 м;

- өлкән яшьтәге халыкның ялы өчен - 10 м;

- автомобиль кую өчен - 10 м;

- спорт белән шәгыльләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр;

- хужалык максатлары өчен - 20 м;

- калдыклар өчен контейнерлы мәйданчыклар - 20 метрдан 100 метрга кадәр.

Иноляцияне исәпкә алыш, 2.1, 2.2, 2.3 - 2 м кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләре киртәләренең максималь биеклеге 2.1.1, 2.3 - 1.5 м. Чиктәш участоклар арасындағы материал һәм тип киртәләр, яшелчә бакчалары биләгән өлештә - тонык, чөлтәрле, кояш яктысын үткәрә торган чикләвек түгел.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь қуләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнен, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир кишәрлегенең зурлығы (кв.м)	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чиңләренән ин минималь чигенүләр,
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.7	Торак төзелешенә хезмәт курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр курсатуңе тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2.	Халыкка социаль ярдәм курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәте курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.1.	Амбулатория-хастаханә хезмәте курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.2.	Стационар медицина хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.5.2.	Урта һәм югары һөнәри белем	н.у.	н.у.	н.у.	10/н.у.
3.6.1.	Мәдәни-ял итү эшчәnlеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1.	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2.	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8	Иҗтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1.	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.2.	Вәкиллек эшчәnlеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәnlеге	н.у.	2 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Иҗтимагый туклану	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	5кат/к.к.	н.у.	н.у.
4.8.1	Күнел ачу چаралары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1.	Спорт-тамаша چараларын тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2.	Биналарда спорт белән шөгүльләнүне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгүльләнү өчен мәйданчыklар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәnlек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишерлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чeltәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	мин. - 1000 макс. - 1200	3 кат/18 м	20 %	5/3
2.1.1.	Кече катлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. - 1200 макс. - н.у.	4 кат (мансадрны да кертеп)/20 м	40%	н.у.
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алыш бару өчен (йорт янындагы жир кишерлеге)	мин. - 1000 макс. - 2000	3 кат/18 м	20 %	5/3
2.3	Тоташ торак төзелеше	мин. - 1000 макс. - 2500	3 кат/18 м	30%	5/3
2.5	Уртача катлы торак төзелеше	н.у.	б.к. 8 кат.	н.у.	н.у.
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/4.5 м	н.у.	н.у.
3.2.1.	Социаль хезмәт күрсәту йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.3.	Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-кущел ачу үзәкләре (комплекслар))	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.3	Базарлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт урыны гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.2	Юл ялын тәэмин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль югычлары	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләрне ремонтлау	н.у.	2 кат/10 м	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеке	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.4	Спорт белән шөгыльләнү өчен жиһазландырылган мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.5.	Су спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирларга хезмәт күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт баганалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Нава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.0	Оборонаны һәм куркынычсызлыкны тәэмин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Эчке хокук тәртибен тәэмин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр:

«Жир кишерлеге чикләреннән минималь чигенуләр» графасында вакланма аша жир кишерлекенен урамнары һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре кителәрә.
 «н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсে билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишерлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Бүлектә күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.[sub 103103](#)

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән жир кишерлекләренең чик (минималь) күләмнәре түбәндәге очракларда күлланылмы:

- жир кишерлеге хосусый милектәге жир кишерлекен һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрне һәм (яисә) жир кишерлекләрен яңадан бүлү юлы белән һәм мәйданы жир кишерлекләренең ин чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишерлекен жирлектә формалаштыру мөмкинлеге булмау юлы белән төзелсә;

- ике һәм андан күбрәк жир кишерлекләрен берләштерү юлы белән жир кишерлеге барлыкка китерү;

- гамәлдәге күчемсез милек объекты астында төзелә торган жир кишерлеке барлыкка килү һәм мәйданы жир кишерлекләренең ин чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишерлекен формалаштыру мөмкинлеге булмау.

25.5. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И)

Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән И индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Инженерлык инфраструктурасы зоналары инженерлык инфраструктурасы объектларын, шул исәптән корылмаларны һәм коммуникацияләрне урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишерлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишерлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир кишерлекенең зурлығы (кв.м)	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишерлеге чикләренең минималь чигенүләр,
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.7.1.	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/4.5 м	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүнең тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт урыны гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.7	Энергетика	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.5	Торба уткәргеч транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
4.4	Кибетләр	н.у.	3 кат/н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Нава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр:

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

sub_103103 Жир участокларын һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның IX бүлегендә күрсәтелгән таблицага, 25 статьясына, 25.1 пунктына ярашлы рәвештә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.6. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2)

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән СХ2 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналары авыл хужалыгы эшчәнлеген алыш бару, фермер хужалыклары, фәнни-тикшеренү, уку һәм азыл хужалыгы житештерүенә бәйле башка максатлар эшчәнлеген тәэмин итү өчен, шулай ук аквакультура (балыкчылык), шул исәптән азыл хужалыгы житештерүе өчен кирәклө капиталь төзелеш объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану төре		Капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир участогының күләме, га	Катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	Жир кишәрлеге чикләренең минималь чигенүләр,
Рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.3	Яшелчәчелек *)	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
1.5	Бакчачылык	Н.У.	Н.У.	11.2.	Н.У.
1.8	Терлекчелек	Макс. - 50	Н.У.	Н.У.	Н.У.
1.9	Жәнлекчелек	Макс. - 50	Н.У.	Н.У.	Н.У.
1.10	Кошчылык	Макс. - 50	Н.У.	Н.У.	Н.У.
1.11	Дунғызычылык	Макс. - 50	Н.У.	Н.У.	Н.У.
1.12	Умартачылык	Макс. - 1	Н.У.	10 %	Н.У.
1.13	Балыкчылык	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
1.14	Азыл хужалыгын фәнни яктан тәэмин итү	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
1.15	Азыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәрту	Макс. - 10	Н.У.	Н.У.	Н.У.
1.17	Питомниклар	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
1.18	Азыл хужалыгы житештерүен тәэмин итү	Макс. - 10	Н.У.	Н.У.	Н.У.
1.19	Печән чабу	Билгеләнмәгән	Билгеләнмәгән	11.2.	Билгеләнмәгән
1.20	Азыл хужалыгы хайваннарын коткарү	Билгеләнмәгән	Билгеләнмәгән	11.2.	Билгеләнмәгән
2.7.1.	Автотранспортны саклау	Н.У.	Н.У./4.5 м	Н.У.	Н.У.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
4.4	Кибетләр	Н.У.	3 кат/Н.У.	Н.У.	Н.У.
4.6	Ижтимагый туклану	Н.У.	2 кат/Н.У.	Н.У.	Н.У.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	Н.У.	Н.У.	Н.У.	Н.У.
4.9.1.3	Автомобиль югычлары	Н.У.	2 кат/10 м	Н.У.	Н.У.

6.9	Складлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре

3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр:

*) Капиталь төзелеш объектлары булганда, яшелчәчелек теплицалардан файдаланып.

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәсе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Бүлктә күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.[sub 103103](#)

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

25.7. Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (CH1)

Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (CH1) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән CH1 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Зиратлар урнаштыру зоналары күмү урыннарын (зиратларны, крематорийларны, башка күмү урыннарын) урнаштыру һәм эшләтү өчен билгеләнгән. Әлеге төр зоналарны урнаштыру күрсәтелгән зоналарны бүлеп чыгару юлы белән генә һәм башка территориаль зоналарда ярамаган килем тәэмин ителергә мөмкин.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану тәре		Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрлары			
Коды	Атамасы	Жир кишәрлекенең зурлығы (кв.м)	катлар саны / төзелеш биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чиңләренең минималь чигенүләр,
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1.	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1.	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт баганалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чeltәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.1	Ритуаль эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
н.у.					

Искәрмәләр:

«н.у.» шартлы кыскаруы мәгънәссе билгеләнмәгән параметрлар белән билгеләнде.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен IX Бүлктә күрсәтелгән таблица, 25 статья, әлеге Томның 25.1 пункты нигезендә билгеләнә.[sub 103103](#)

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

26 статья. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр

ЛО - линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары белән биләнгән жир кишәрлекләре.

ДПИ - файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре.

Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары яисә жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү түриндагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

Сызыклы объектларны урнаштыру (гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан тыш) теләсә кайсы территориаль зонада рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре исемлегендә күрсәтелмичә рөхсәт ителә.

27 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр

ЛФ - урман фонды жирләре.

ВО - өске сулар белән капланган жирләр.

СХ - авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составында авыл хужалыгы жирләре.

МСТТ - махсус сакланучы табигать территорияләре жирләре.

Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары яисә вәкаләтле жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турындагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

Жирләрдән яисә жир кишәрлекләреннән урман фонды жирләре составыннан файдалану урманчылыкның урман хужалыгы регламенты белән билгеләнә, аның чикләрендә урман фонды жирләре урнашкан, урман мөнәсәбәтләре өлкәсендәге федераль һәм региональ законнар нигезендә билгеләнә.

Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә урнашкан жирләрдән яисә жир кишәрлекләреннән файдалану махсус сакланылучы табигать территорияләре турындагы законнар нигезендә махсус сакланылучы табигать территориясе турындагы нигезләмә белән билгеләнә.

Жир өсте сулары белән капланган жирләрдән файдалану Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары тарафыннан билгеләнә.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләренә торак пунктлар чикләреннән читтә урнашкан күпъельлык үсентеләр (бакчалар, виноградлыклар һәм башкалар) биләгән чәчүлекләр, печәнлекләр, көтүлекләр, ятмалар, жирләр керә. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләренең өстенлекләре кулланылышта һәм аерым сакланырга тиеш. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре гражданнарының үз ихтыяжлары өчен бакчачылыкны алыш бару территориясе чикләренә кертелә алмый, шулай ук бакча йортлары, торак йортлар, хужалык корылмалары һәм бакча жир кишәрлекләндә гаражлар төзү өчен файдаланыла алмый.

СХ индексы тарафыннан билгеләнгән авыл хужалыгы жирләренең жирләре составына шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында авыл хужалыгы билгеләнешендәге башка жирләр кертелегә мөмкин, алар йорт эчендәге юллар, саклагыч урман утыртмалары, жирләрне тискәре йогынтыдан саклау функцияләрен башкаруучы агач-куак үсентеләре белән мәшгуль.

28 статья. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында территорияне чагылдырырга тиеш, алар өчен территориаль планлаштыру документлары нигезендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелеше регламентлары һәм зоналары билгеләнергә тиеш, әмма әлеге территорияләр өчен гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә территория зонасы билгеләнә алмый.

Мондый территорияләрне билгеләү өчен жирләрдән (жир кишәрлекләгә яисә аның өлеше) факттагы яисә планлаштырылган файдалану территориясе төшөнчәсе кулланыла.

Жир кишәрлекенең бер өлешен фактта яисә планлаштырып куллану территориясе - жир кишәрлекенең зур булмаган өлешен биләгән территория (шул исәптән ике яки аннан да аерымланган кишәрлектән торган бердәм жир файдаланудагы), ул фактта кулланыла яки теге

яки бу территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты нигезендә файдалану планлаштырыла, ул бөтен жир кишәрлекенә яисә аның өлешенә карата билгеләнә алмый.

Һәр жир кишәрлекенә бер генә территориаль зонага каравы турындагы законнар таләпләре нигезендә, территориаль зона жир кишәрлекенә бер өлешенә карата (шул исәптән бердәм жирдән файдалануның аерымланган кишәрлекенә карата) билгеләнә алмый. Жир кишәрлекенә бер өлешен фактта яисә планлаштырып файдалануга туры килә торган территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты, рөхсәт ителгән файдалану төрләренең, жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) һәм (яисә) максималь күләмнәренең һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларының, жир кишәрлекенә калган (зуррак) өлешен капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнен барлық жир кишәрлекенә кагыла алмый.

Жир кишәрлеге өлешен фактта яисә планлаштырып куллану территорияләре территориаль зонаның хокукый статусы юк. Әлеге территорияләрнең чикләре, шулай ук территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның аларга туры килә торган чикләре ориентир рәвешендә була һәм тиешле функциональ зоналар һәм зоналар чикләре нигезендә жирлекнең генераль планы карталарында территориядән файдалануның махсус шартлары булган шәһәр төзелеше зonasы карталарында чагылдырыла.

Әлеге территорияләрне шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында билгеләү өчен жир кишәрлекенә фактта файдаланган очракта, яки жир кишәрлеге өлешен планлаштырган очракта «-Ф» индексы белән тулыландырылган өлеше булган жир кишәрлекенә факттагы территориаль зonasы яисә планлаштырылган өлеше индексы кулланыла.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында жирләрдән фактта һәм планлаштырылган файдалануның түбәндәге төрләре курсәтелгән:

СН1-Ф - жирләрдән СН1 зonasы регламенты нигезендә фактта файдалану территориясе.

Гамәлдәге кануннар нигезендә, жирләрнең хокукый статусы көйләнмәгән территорияләр, әгәр алар кешеләрнең тормышына һәм сәламәтлегенә, эйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудырмаса, чикләнмәгән озак яши ала. Жир кишәрлеге өлешләрен фактта яисә планлаштырылган файдалану территориясендә капитал төзелешнең булган объектларын яна төзелешкә яисә реконструкцияләүгә рөхсәт алу өчен жир кишәрлекен ызанлау (бүлү яки бүлеп бирү) үткәрергә һәм территориядән фактта файдалануга яисә планлаштырыла торган территориянең чикләрен билгеләү өлешендә әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертергә кирәк.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында жирләрдән фактта файдалану территориясе сыйфатында шулай ук урман фонды жирләрендә яисә махсус саклана торган территорияләрдә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләре дә күрсәтелә ала.

Х БҮЛЕК. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

29 статья. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

29.1. Гомуми нигезләмәләр

1) Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жир асты байлыклары, һава һәм су законнары турында законнарда башкасы каралмаган булса, жир кишәрлекләреннән файдалану чикләнә һәм (яисә) мондый жир кишәрлекләрендә урнашкан күчесез мөлкәт объектларын урнаштыруны һәм (яисә) файдалануны тыя һәм (яисә) территориияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар урнаштыру максатларына туры килми торган башка эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен жир кишәрлекләреннән файдалануны чикли яисә тыя торган жир кишәрлекләреннән файдалануны чикли.

2) Россия Федерациясе Жир кодексының 105 статьясында билгеләнгән территорииянең махсус шартлары булган зоналар төрләренең тулы исемлеге.

3) Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү федераль законнар нигезендә чикләрен федераль законнар таләпләре нигезендә рәсми билгеләнгән территорииядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә генә гамәлдә була. Жирлекләрнен, шәһәр округларының жирле үзидарә органнары үз вәкаләтләренә кертелмәгән территорииядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның күләмнәрен һәм (яисә) чикләрен билгели алмый.

Шуна ярашлы рәвештә әлеге Кагыйдәләр кысаларында территорииядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар өч төргә бүленә:

- билгеләнгән - Россия Федерациясе законнары нигезендә чикләре билгеләнгән һәм расланган зоналар;

- Россия Федерациясе законнары нигезендә чикләре билгеләнмәгән һәм расланмаган, әмма законнар нигезендә билгеләнергә тиешле чикләрне билгеләү кагыйдәләренең (критерийларының) беркетелгән күләмнәре һәм бер урынлы кагыйдәләре (критерийлары) билгеләнгән зоналар;

- ориентлашу зоналары - Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнмәгән һәм расланмаган зоналар, алар законнар нигезендә билгеләнергә тиеш, әмма чикләр билгеләү буенча билгеләнгән үлчәмнәре һәм бер урынлы кагыйдәләре (критерийлары) юк; мондый зоналар өчен закон дәрәҗәсендә бары тик ориентир күләмнәре генә билгеләнгән, мондый зоналар чикләре билгеләнгән очракта, эйләнә-тирә мохиткә йогынты ясау дәрәҗәсен исәпләүләр һәм (яисә) натураль үлчәүләр үткәрү юлы белән төгәлләштерелергә тиеш.

4) Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорииядән файдалануның махсус шартлары булган билгеләнгән зоналарның чикләре генә мәжбүри тәртиптә чагылдырыла.

5) Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук федераль законнарда һәм Россия Федерациясе норматив хокукий актларында территорииядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре теркәлгән күләмнәре һәм территорииядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләрен билгеләү кагыйдәләре билгеләнгән гамәлдәгә объектларга карата территорииядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре күрсәтелә ала.

Мондый зоналарга линия объектларының (электр тапшыру линияләре, торбауткәргечләр, элементе линияләре), автомобиль юлларының юл буе полосалары, су саклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе яклау полосалары керә. Мондый зоналарның чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында чагылган очракта, әлеге чикләр рәсми билгеләнгән (расланган) зоналардан территорииянең махсус шартлары булган аерым шартлы билгеләр белән чагылдырыла.

Мондый зоналарның чикләрен аерып алу әлеге зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү мәгълүмат-

белешмә характерында була һәм федераль законнар нигезендә билгеләнүгә планлаштырыла торган чикләр һәм чикләүләр буларак карала. Территориянең махсус шартлары булган зоналарның тулысынча яисә өлешчә ориентировка чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренең һәм капиталь тәзелеш объектларының хокук ияләре әлеге зоналарда жир кишәрлекләреннән һәм капиталь тәзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне суд тәртибендә дәгъва итәргә хокуклы.

6) шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган ориентлашу зоналары чикләре чагылдырылмый, чөнки алар якынча ориентир характерына ия һәм жир кишәрлекләреннән һәм капиталь тәзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел. Россия Федерациясе суд практикасы нигезендә, территориядән шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасында файдалануның махсус шартлары булган зоналарның ориентлашу чикләре алынган очракта, жирдән файдалану һәм тәзелеш алыш бару кагыйдәләре мондый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь тәзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә гамәлдә булмаган дип танылырга мөмкин.

Уцайлы зоналарга предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның, су белән тәэмин итү чыганакларын саклауның икенче һәм өченче пояслары зоналарының, су басу һәм су басу зоналарының, радиотехник объектны тапшыручы чикләүләр зоналарының, территориянең махсус шартлары булган зоналарның һәм подзоналарның федераль законнар нигезендә зоналар күләмнәре исәпләүләр һәм (яисә) табигый тикшеренүләр (үлчәүләр) нигезендә билгеләнергә тиешле территориянең махсус шартлары булган зоналарының һәм подзоналарының башка төрләре керә.

7) «Мәэмин-Каратай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориияндә территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарының түбәндәгө төрләре билгеләнгән яисә билгеләнергә тиеш:

- эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары;
- су саклау зоналары, еске су объектларының яр буе яклау полосалары;
- электр челтәре хужалыгы объектларын саклау зоналары;
- газ бүлүү челтәрләренең сак зоналары;
- линияләрнең һәм элемтә корылмаларының сак зоналары;
- предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары;
- санитария (тау-санитария) саклау округлары зоналары;
- файдалы казымалар ятмалары, жир асты байлыклары кишәрлекләре, тау токымнары;
- саклау зоналары һәм магистраль торба үткәргечләрдән минималь ераклыктагы зоналар.

29.2. Су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары

Су белән тәэмин итү чыганакларының санитар саклау зоналарының төрләре һәм күләмнәре «хужалык-эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэмин итү чыганакларын һәм сууткәргечләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә билгеләнә.

Су белән тәэмин итү чыганаклары санитар саклау зоналарына (алга таба - ЗСО) ия. Санитария саклау зоналары өч пояс составында оештырыла.

Беренче пояс (катый режимлы) сувалгычларның урнашу территориясен, барлык сууткәргеч корылмаларның һәм су асты каналының мәйданчыкларын үз эченә ала. Су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының беренче поясы күләме сакланган жир асты суларын кулланганда 30 м һәм жир асты суларын тиешенчә сакламаганда 50 м тәшкил итә.

Беренче пояс чикләрендә югары көпшәле агачлар утырту рөхсәт ителми, сууткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм кинәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык тәзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәгә торба үткәргечләр салу, торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләр яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рөхсәт ителми.

Биналар, икенче пояс территориясендэ санитар режимны исәпкә алыш, ЗСОның беренче поясыннан читтэ урнашкан якындагы көнкүреш яки житештерү канализациясе системасына яки чистарту корылмаларының жирле станцияләренә агып төшүче суларны канализация белән жиһазландырылган булырга тиеш.

Икенче һәм өченче поясларны (чикләүләр поясын) су белән тәэммин иту чыганакларының пычрануын кисетү өчен билгеләнгән территорияне кертәләр.

Су белән тәэммин итүнен жир асты чыганакларын санитар саклау зоналарының икенче һәм өченче пояслары чикләре исәпләү белән билгеләнә.

Санитария саклау зонасының икенче һәм өченче пояслары чикләрендә тубәндәгеләр тыела: туфрак катламын бозуга бәйле яңа скважиналар бораулау һәм яңа төзелеш (Роспотребнадзор идарәсенен территориаль бүлекчәсе белән мәжбүри килештерелгән очракта житештерелә); эшкәртелгән суларны жир асты оғыкларына утырту һәм каты калдыкларны жир асты байлыкларын эшкәрту; ягулык-майлау складлары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар, сәнәгать ағынтылары, шламосаклагычлар һәм жир асты суларын химик пычрату куркынычын тәэммин итә торган башка объектлар урнаштыру; санитар саклау зонасында мондый объектларны урнаштыру жир асты суларын саклауда сакланган килеш файдаланганда гына рөхсәт ителә, жир асты суларын саклаганды, махсус чарапарны үтәгәндә, жир асты суларын чүпләүдән саклаганды, жир асты суларын саклаганды, жир асты суларын пычратуга контролльдә тоту органнарын исәпкә алыш, Роспотребнадзорның санитария күзәтчелеге органнары бәяләмәсен исәпкә алыш.

Шулай ук икенче пояс чикләрендә жир асты суларын микроб пычрату куркынычы тудыручи зиратларны, терлек каберлекләрен, ассенизация кырларын, фильтрау кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм башка объектларны урнаштыру; ашламалар һәм агулы химикатлар куллану; төп файдаланудагы урманнарны кисү тыела.

29.3. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе яклау полосалары

Россия Федерациясе Су кодексының 65 статьясы нигезендә, су саклау зоналары булып елгаларның, инешләрнең, күлләрнең, сусаклагычларның яр буе линиясенә тоташкан һәм күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, ләм утыруын һәм аларның суларын саегуын булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территорияләр тора.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буе яклау полосалары урнаштырыла.

Елгаларның су саклау зоналарының, инешләрнең киңлеге һәм аларның яр буе яклау полосасының киңлеге тиешле яр сыйыгыннан билгеләнә.

Елгаларның яисә инешләрнең су саклау зонасы киңлеге аларның чишмә башыннан елгалар яисә инешләр өчен озынлык белән билгеләнә:

- 10 километрга кадәр - 50 метр;
- 10 километрдан 50 километрга кадәр - 100 метр;
- 50 километрдан һәм аннан да күбрәк - 200 метрдан.

Су саклау зоналары чикләрендә тубәндәгеләр тыела:

- туфракның ундырышлылыгын арттыру максатларында агып төшүче сулардан файдалану;
- зиратларны, уләт базларын, житештерү һәм куллану калдыкларын, химик, шартлаткыч, агулы матдәләрне, агулаучы һәм агулы матдәләрне урнаштыру объектларын, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру, шулай ук пычратучы матдәләр территорияләрен пычрату, аларны суда балык хужалыгы әһәмиятендәге су объектларында мөмкин булган иң чик күләмдәге концентрацияләр ачыкланмаган;
- зааралы организмнарга каршы көрәш буенча авиация чарапаларын гамәлгә ашыру;

- транспорт чарапарының (максус транспорт чарапарыннан тыш) хәрәкәте һәм туктап торуы, мона юлларда һәм юлларда каты өслекле максус жиһазландырылган урыннарда аларының хәрәкәте һәм туктап торулары керми;

- автомобильләргә ягулық салу станцияләре, ягулық-майлау материаллары складлары төзү һәм реконструкцияләү (мона автомобильләргә ягулық салу станцияләре, ягулық-майлау материаллары складлары портлар, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә, шул исәптән аз үлчәмле судноларны, федераль иминлек хезмәте объектларын урнаштыру очен базалар (корылмалар) территорияләрендә, транспорт чарапарын техник карау һәм ремонтлау очен кулланыла торган техник хезмәт күрсәту станцияләре, транспорт чарапарын юуны гамәлгә ашыру очракларыннан тыш);

- пестицидлар һәм агрохимикатлар саклау (яр буе яклау полосалары чикләреннән тыш дингез портлары территорияләрендә максуслаштырылган саклагычларда агрохимикатлар сакланудан тыш), пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану;

- ағым суларны, шул исәптән дренаж суларны ағызу;

- гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка төрләрен разведкалау һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы жир асты байлыкларыннан файдаланучылар тарафыннан тау бүлемнәренең жир асты байлыклары һәм (яисә) геологик бүлемтекләрнең жир асты байлыклары турындагы РФ законнары нигезендә бирелгән чикләрендә, 1992 елның 21 февралендәге РФ Канунының 19.1 статьясы нигезендә расланган техник проект нигезендә гамәлгә ашырылган очраклардан тыш). N 2395-І "Жир асты байлыклары турында").

Су саклау зоналары чикләрендә, су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм сулыкларны саегудан саклауны тәэммин итә торган корылмалар белән су кануннарына һәм эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннарга ярашлы рәвештә, мондый объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кертү, хужалык һәм башка объектларны эксплуатацияләү рөхсәт ителә. Су объектын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэммин итә торган корылма төрен сайлау эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә билгеләнгән пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнары ташлауның мөмкин нормативларын үтәү зарурлыгын исәпкә алыш гамәлгә ашырыла.

Су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм басудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэммин итә торган корылмалар дигәндә түбәндәгеләр аңлашила:

- үзәкләштерелгән су чыгару системалары (канализацияләр), явым-төшем суларын ағызу очен үзәкләштерелгән су чыгару системалары;

- ағып төшүче суларны үзәкләштерелгән су чыгару системаларына (шул исәптән янгыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) жибәрү (агызу) корылмалары һәм системалары, әгәр алар шундый суларны кабул итү очен билгеләнгән булса;

- ағып төшүче суларны (шул исәптән янгыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) чистарту очен аларны чистартуны эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып тәэммин итә торган локаль чистарту корылмалары;

- житештерү һәм куллану калдыкларын жыю корылмалары, шулай ук ағып төшүче суларны (шул исәптән янгыр суларын, кар суларын, инфильтрация суларын, су юу һәм дренаж суларын) су үткәрми торган материаллардан ясалган кабул итү бүлмәләренә жибәрү (агызу) очен корылмалар һәм системалар;

- су объектларын һәм алар янындагы территорияләрне нефть һәм нефть продуктлары ағышыннан һәм эйләнә-тирә мохиткә башка тискәре йогынтыдан яклауны тәэммин итә торган корылмалар.

Гражданнар тарафыннан су саклау зоналары чикләрендә урнаштырылган һәм ағып төшүче суларны чистарту корылмалары белән жиһазландырылмаган үз ихтыяҗлары очен бакчачылык яисә яшелчәчелек алыш бару территорияләренә карата, аларны шундый корылмалар белән жиһазлау һәм (яисә) Россия Федерациясе Су кодексының 65 статьясындагы 16 өлешенең 1 пунктында күрсәтелгән системаларга тоташтыру вакытына кадәр, эйләнә-тирә мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар керүне булдырмый торган су үткәрми торган материаллардан ясалган приемниклар куллану рөхсәт ителә.

Яр буе яклау полосасының киңлеге су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кирегә авышу очен 30 м яисә кире авышу очен 0□м, 40 м тәшкил итә һәм 3□ авышу очен 50 м тәшкил итә.

Елга, чишмә башыннан алып тамагына кадәр 10 км дан да кимрәк булган инеш очен су саклау зонасы яр буе яклау полосасы белән туры килә. Елганың, инешнең чишмә башлары очен су саклау зонасы радиусы илле метр күләмендә билгеләнә.

Яр буе яклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы очен билгеләнгән чикләүләр белән беррәттән түбәндәгеләр тыела:

- жирләрне сөрү;
- юыла торган грунтларның оемнәрен урнаштыру;
- авыл хужалыгы терлекләрен көтү һәм алар очен жәйге лагерьлар, ванналар оештыру

Гомуми файдаланудагы су объектының яр буе линиясе (су объекты чикләре) буйлап гомуми файдалану очен билгеләнгән яр буе полосасы билгеләнә.

Гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасының киңлеге 20 метр тәшкил итә, моңа каналларның, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең яр буе полосалары керми, аларның озынлыгы чишмәдән алып, 10 километрдан да артмый. Су каналларының, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең яр буе полосасының киңлеге, чишмә башыннан алып ун километрдан да артмаган инешләрнең озынлыгы 5 метр тәшкил итә. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында 5 метр киңлектәге яр буе полосалары чагылдырылмый.

Һәр гражданин алар янында йөрү һәм булу очен гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасыннан (механик транспорт чараларыннан файдаланмычча) файдаланырга хокуклы, шул исәптән һәвәскәр балыкчылык һәм йөзү чараларын приchal ясау очен.

Яр буе полосасы чикләрендә жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.

29.4. Электр чөлтәре хужалыгы объектларының сак зоналары

Электр чөлтәре хужалыгы объектларының сак зоналары «Электр чөлтәре хужалыгы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрнән файдалануның махсус шартлары турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карапы нигезендә электр чөлтәре хужалыгының гамәлдәгә линияләренең һәм корылмаларының сакланышын тәэмин итү очен билгеләнә.

Электрүткәргечнең һава линияләре буйлап саклау зоналары жир һәм һава киңлеге участогы өслегенең бер өлеше (электр тапшыруының һава сыйыклары терәкләренең биеклегенә туры килә торган биеклеккә) рәвешендә билгеләнә, бу қырый үткәргечләрдән электр үткәргечләр линиясенең ике яғында да артта кала торган параллель вертикаль яссылыklar белән аларның түбәндәгә ераклыкта:

- 1 кВ кадәр - 2 м;
- 1 дән 20 кВ - 10 м га кадәр;
- 35 кВ - 15 м;
- 110 кВ - 20 м;
- 150, 220 кВ - 25 м;
- 300, 500 кВ - 30 м;
- 750 кВ - 40 м;
- 1150 кВ - 55 м.

Электр тапшыруның жир асты кабель линияләре буйлап саклау зонасы жир асты байлыklarы кишәрлеге өслегенең бер өлеше (электр үткәргечләрнең кабель сыйыкларын салу тирәнлегенә туры килә торган тирәнлектә) белән чикләнгән, қырый кабельләрдән 1 метр ераклыктагы электр тапшыру линиясенең ике яғында да калыша торган параллель вертикаль яссылыklar белән чикләнгән өлеше рәвешендә билгеләнә.

Сак зоналарында электр чөлтәре хужалыгы объектларының имин эшен бозарга мөмкин булган теләсә нинди гамәлләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән аларның зарар құруенә яисә юкка чыгаруына китерү, һәм (яисә) гражданинның гомеренә, сәламәтлегенә һәм физик яисә юридик затларның мөлкәтенә зыян китерү, шулай ук экологик зыян салуга һәм янгын чыгуға китерү тыела. Аерым алганда, тыела:

- электр чөлтәре хужалыгы объектларына керү өчен төзелгән юл һәм керү юллары чикләрендә теләсә нинди объектлар һәм предметлар (материаллар) урнаштырырга, шулай ук теләсә нинди эшләр башкарырга һәм электр чөлтәре хужалыгы объектларына керүгә комачауларга мөмкин булган корылмалар төзергә, мондый керү өчен кирәклे юл һәм подъездлар булдырмыч;

- чүплекләр урнаштырырга;

- һөжүм механизмнары белән эш итәргә, авырлыгын 5 тоннадан артык киметергә, ачы һәм коррозион матдәләр һәм ягулык-майлау материаллары (жир асты электр линияләренең саклау зоналарында) ағызып чыгаруны һәм ағызуны башкарырга.

Электр чөлтәре хужалыгы объектларын саклау зоналарында 1000 вольттан артык киеренелек белән, шулай ук түбәндәгеләр тыела:

- саклагычларны теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары, урнаштырырга яисә урнаштырырга;

- балалар һәм спорт мәйданчыкларын, стадионнарны, базарларны, сәүдә нокталарын, кыр станокларын, терлекләр өчен урыннар, гаражлар һәм барлык төр машиналар һәм механизмнар стоянкаларын урнаштырырга, билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне башкару белән мәшгуль булмаган кешеләрнең күп туплануына бәйле теләсә нинди чараптар үткәрергә (электр тапшыруының нава зоналарында);

Саклау зоналары чикләрендә чөлтәр оешмасын язмача рөхсәтсез түбәндәгеләр тыела:

- биналар һәм корылмалар төзү, капиталь ремонтлау, реконструкцияләү яисә сүтү;

- тау, шартлату, мелиоратив эшләр, шул исәптән жирләрне вакытлыча су басу белән бәйле;

- агач һәм куаклар утырту һәм кису;

- йөк төялгән яисә юл өстеннән йөксез гомуми биеклеккә ия машиналар һәм механизмнар йөрү 4,5 метрдан артык (нава электр линияләренең саклау зоналарында);

- авыл хужалыгы машиналарын һәм 4 м дан артык биеклектәге жиһазларны кулланып кыр авыл хужалыгы эшләре.

29.5. Газ бүлү чөлтәрләренең сак зоналары

"Газ бүлү чөлтәрләрен саклау кагыйдәләрен раслау турында" Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2000 елның 20 декабрендәге 878 номерлы карагы нигезендә газ бүлү чөлтәрләре өчен түбәндәге саклау зоналары билгеләнә:

а) тышкы газуткәргечләр трассасы буйлап - газуткәргечнең һәр яғыннан 2 метр ераклыкта уза торган шартлы сыйыклар белән чикләнгән территория рәвешендә;

б) полиэтилен торбалардан жир асты газуткәргечләре трассалары буйлап, газуткәргеч трассасын билгеләү өчен, бакыр үткәргеч торбалардан 3 метр ераклыкта һәм капма-каршы яктан 2 метр ераклыкта уза торган шартлы сыйыклар белән чикләнгән территория рәвешендә;

в) торбалар материалына бәйсез рәвештә мәңгелек тунгандан йөкләрдә тышкы газуткәргечләр трассалары буйлап - газуткәргечнең һәр яғыннан 10 метр ераклыкта уза торган шартлы сыйыклар белән чикләнгән территория рәвешендә;

г) аерым газ регулятор пунктлары тирәсендә - әлеге объектлар чикләреннән 10 метр ераклыкта үткәрелгән йомык линия белән чикләнгән территория рәвешендә. Биналарга төзелгән газ көйләү пунктлары өчен саклау зонасы регламентланмый;

д) газуткәргечләрнең су асты кичүләре буйлап суднолар йөри торган һәм эретмәле елгалар, күлләр, сусаклагычлар, каналлар - су өслегеннән су өслегенә кадәр 100 м ераклыктагы параллель яссылыклар арасында төзелгән су пространствоны участогы рәвешендә, газуткәргечнең һәр яғыннан 100 м га кадәр;

е) урманнار һәм агач-куак үсемлекләр буйлап уза торган бистәара газуткәргечләр трассасы буйлап - 6 метр кинлектәге просек рәвешендә, газуткәргечнең һәр яғыннан 3 метр. Газуткәргечләрнең жир өсте участоклары өчен агачлардан алыш торба үткәргечкә кадәр ара газуткәргечне эксплуатацияләүнең бөтен срокы дәвамында агачларның биеклегеннән ким булмаска тиеш.

Газ бұлғы чөлтәрләренең саклау зоналарына керә торған жир кишәрлекләренә аларның зааралануын кисетү яисә аларны нормаль эксплуатацияләү шартларын болу максатларында түбәндәгә чикләуләр (йөкләуләр) урнаштырыла:

- а) торак-граждан һәм житештерү билгеләнешендәге объектлар төзөргө;
- б) эксплуатация оешмалары белән килемштереп, күперләрне, коллекторларны, аларда урнашкан газ бұлғы чөлтәрләре белән автомобиль һәм тимер юлларны шуши газуткәргечләрне алдан алып чыкмыйча жимерергә һәм реконструкцияләргө;
- в) газ бұлғы чөлтәрләрен жимерүдән саклый торған яр нығыту корылмаларын, су үткәру жайламаларын, жир һәм башка корылмаларны жимерергө;
- г) танып белу билгеләрен, контроль-үлчәү пунктларын һәм газ бұлғы чөлтәрләренең башка жайламаларын күчерергө, заарларга, күмәргә һәм юкка чыгарырга;
- д) чүплекләр һәм складлар корырга, кислота, тоз, селте һәм башка химик актив матдәләр эремәләрен аерырга;
- е) саклау зоналарын борчырга һәм аларны йөкләргө, эксплуатация оешмалары персоналының газ бұлғы чөлтәрләренә керүенә, хезмәт күрсәтү һәм газ бұлғы чөлтәрләренең зааралануларын бетерүгә каршылық күрсәтергө;
- ж) ут кабызырга һәм ут чыганакларын урнаштырырга;
- з) авыл хужалығы һәм мелиорация кораллары һәм 0,3 метрдан артык тирәнлектә механизмнар белән баз казырга, туфрак казырга һәм эшкәртергө;
- и) газ көйләү пунктларының, катода һәм дренаж саклау станцияләренең, жир асты коелары люкларының капкаларын һәм ишекләрен ачарга, телемеханика системаларын һәм электр белән тәэммин итүне кертергә яисә сүндерергө;
- к) чит предметларны, баскычларны сұрырырга, терәкләргө һәм жир өсте газуткәргечләренә, киртәләргө һәм газ бұлғы чөлтәрләре биналарына бәйләргө, аларга менәргө;
- л) мөстәкыйль рәвештә газ бүлүче чөлтәрләргө күшүлүрга.

Югарыда күрсәтелгән чикләуләргә туры килми торған урман хужалығы, авыл хужалығы һәм башка эшләр, жир оғығын бозуга һәм 0,3 метрдан артык тирәнлеккә туфрак эшкәртүгә бәйле булмаган эшләр, эшләр башланганчы 3 эш көненнән дә ким булмаган очракта, газ бұлғы чөлтәренең саклау зонасында жир кишәрлекләре милекчеләре, хужалары яисә алардан файдаланучылар тарафыннан башкарыла. Газ бұлғы чөлтәрләренең саклау зоналарында жир кишәрлеге өслеген бозу һәм 0,3 метрдан артык тирәнлектә туфрак эшкәртү башкарыла торған алдагы пунктларда каралмаган хужалық эшчәнлеге газ бұлғы чөлтәрләренең эксплуатацияләү оешмасының язмаcha рөхсәте нигезендә гамәлгә ашырыла.

29.6. линияләренең һәм элемтә корылмаларының сак зоналары

«Россия Федерациясе элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләрен раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 1995 елның 09 июнендей 578 номерлы карары (алга таба - Карап) нигезендә аерым куллану шартлары булған зоналары билгеләнә:

- урман кишәрлекләрендә торак пунктлардан читтә урнашкан жир асты кабельләре өчен һәм элемтә линияләренең һава линияләре һәм радиофикация линияләре өчен - жир асты элемтә кабеле трассасыннан яисә элемтә линияләренең һәм радиофикация линияләренең һәр яктан кимендей 2 метр ераклығында параллель туры сызыклар белән билгеләнгән жир кишәрлекләре рәвешенде;

- дингез кабельле элемтә линияләре өчен һәм, суднолар йөри торған һәм эретеп ябыштырылған елгалар, күлләр, сусаклагычлар һәм каналлар (арыклар) аша чыкканда, су өслегеннән бөтен тирәнлектә су пространствосы кишәрлекләре рәвешенде, һәр яктан дингез кабеле трассасыннан 0,25 километрга ераклыкта параллель яссылыklar белән билгеләнгән су өсте өслегеннән алып су төбенә кадәр, һәр яктан дингез кабеле трассасыннан яисә елга, күлләр, сусаклагычлар һәм каналлар (арыклар) аша 100 метрга күчкәндә, кабель трассасыннан аерылған саен;

- Элемтәнең кабельле линияләрендә жир өсте һәм хезмәт күрсәтелми торған, хезмәт күрсәтми торған, тергезү пунктларын урнаштыру үзәгеннән яисә аларның жимерелүе чигененнән кимендей 3 метрга һәм жир асты байлыкларын саклау контурларыннан кимендей 2

метрга караган йомык сзыык белән билгеләнгән жир кишәрлекләре рәвешендә - жир кишәрлекләре рәвешендә.

Сак зонасында элемтә линиясен яки радиофикация линиясен (тирәнлектә 0,3 метрдан артык булмаган жир кишәрлекендә жир кишәрлекендә жир кишәрлеге, заказчы (төзүче) тарафыннан элеге элемтә линиясе яисә радиофикация линиясе урнашкан предприятиедән язма ризалык алыша тиеш.

Элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре трассаларында саклау зоналарының жир мәйданы, Россия Федерациясе жир законнары нигезендә, юридик һәм физик затлар тарафыннан, Постанование билгеләгән һәм элемтә линияләренең һәм радиофикация линияләренең сакланышын тәэмин итә торган чикләуләрне исәпкә алыш қулланыла.

Элемтә һәм радиофикация линиясе урнашкан предприятиеләргә сак зоналарында рәхсәт ителә:

а) жир милекчеләре (жир хужалары, жирдән файдаланучылар, арендаторлар) белән килештерелгән шартларда элемтә һәм радиофикация линияләрен эксплуатацияләү өчен кирәkle юлларны, подъездларны, куперләрне һәм башка корылмаларны эксплуатацияләү өчен кирәkle юлларны, куперләрне һәм башка корылмаларны төзу;

б) элемтә линияләрен һәм радиофикация линияләрен ремонтлау өчен чокырлар, траншлар һәм котлованнар өзелү, аларны алга таба жыю;

в) урман массивлары аша уза торган элемтә линияләрендә һәм радиофикация линияләрендә, шуши линияләр трассаларына якын урыннарда аерым агачларны кисү, аннары билгеләнгән тәртиптә урман кисү билетлары (ордерлары) һәм кисү урыннарын кисү кисемнәреннән чистартып бирү.

Сак зоналары чикләрендә язма ризалыксыз һәм элемтә яки радиофикация линиясеннән файдаланучы предприятиеләр вәкилләре катнашында түбәндәгеләр тыела:

а) һәртөрле төзелеш, монтаж һәм шартлату эшләрен, грунтны жир механизмнары (комлы барханнар зоналарыннан тыш) белән планлаштыруны һәм жир эшләрен (тирәнлеккә 0,3 метрдан да артык сөрүдән тыш) тормышка ашырырга;

б) скважиналарны бораулауга, шурфованиега, грунт пробаларын алууга, шартлату эшләрен башкарууга бәйле геологик-төшерү, эзләү, геодезик һәм башка тикшеренү эшләрен башкарырга;

в) агач утырту, кыр станнарын урнаштыру, терлекләрне тоту, материаллар, азык һәм ашламалар төзү, учак яндыру, ату урыннары булдыру;

г) автотранспорт, трактор һәм механизмнар йөрү һәм тукталу урыннарын урнаштырырга, элемтә һәм радиофикация линияләре үткәргечләре астында габаритсыз йөкләр жибәрергә, каналлар (арыклар) төзөргә, киртәләр корырга һәм башка каршылыклар тудырырга;

д) судноларны, баржаларны һәм йөзмә краннарны куеп тору өчен причаллар корырга, төяү-бушату, су асты-техник, су асты-тирәнәйтү һәм жир казу эшләрен башкарырга, балык промыслы участокларын булеп чыгарырга, балык, башка су хайваннарын, шулай ук су үсемлекләрен су асты балык тоту кораллары белән чыгарырга, су эчертү җайламалары белән шөгыльләнергә, казылык һәм боз әзерләргә. Судларга һәм башка йөзү чарапарына якорылар ташлау, аерым якорылар, чылбырлар, лотлар, сөйрәлүләр һәм траллар белән узу тыела.

е) электр тапшыру линияләрен, радиостанцияләрне һәм электр магнит энергиясен чыгара һәм элемтә һәм радиофикация линиясенә куркыныч йогынты ясый торган башка объектларны төзүне һәм реконструкцияләүне;

ж) жир асты элемтә линияләрен узучы элемтә линияләрен исәпкә алмыйча жир асты коммуникацияләрен һәм коррозияне яклауны гамәлгә ашырырга.

Аерым алганда, элемтә һәм радиофикация линияләренең нормаль эшен бозарга мөмкин булган төрле гамәлләрне башкару тыела, аерым алганда:

а) биналарны һәм куперләрне жимерү һәм реконструкцияләү, элемтә кабельләре салынган коллекторларны, туннель метрополитенын һәм тимер юлларны яңадан урнаштыруны гамәлгә ашыру, нава элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре баганалары урнаштырылган, радиореле станцияләренең техник корылмалары, кабель әрҗәләре һәм бүлү тартмалары урнаштырылган, заказчылар (төзүчеләр) бу линия һәм

корылмаларны алып бара торган предприятиелэр белэн килемштереп, элементэ линияләре һәм корылмалары, радиофикация линияләре һәм корылмаларын алдан чыгармыйча;

б) жир асты элементэ линияләренең трассаларын корып җибәрергә, бу трассаларда вакытлыча складлар, химик актив матдәләр һәм сәнәгать, көнкүреш һәм башка калдыклар өемнәре агып торган стоклар корырга, кара, сигнал, кисәтү билгеләрен һәм телефон коеларын ватарга;

в) хезмәт күрсәтелми торган көчәйту һәм регенерация пунктларының (жир осте һәм жир асты) һәм радиореле станцияләренең, телефон канализациясенең кабель коеларының, булу шкафларының һәм кабель әржәләренең ишекләрен һәм люкларын ачарга, шулай ук элементэ линияләренә күшүлүрга (бу сыйыкларга хезмәт күрсәтүче затлардан тыш);

г) элементэ линияләре трассаларын аларга техник персоналның ирекле керүенә комачаулап, борчырга;

д) үз белдеге белән абонент телефон линиясенә һәм элементэ хезмәтләреннән файдалану максатларында радиофикация линиясенә күшүлүрга;

е) элементэ һәм радиофикация корылмаларына зыян китеrerгә мөмкин булган башка гамәлләр кылышырга (нава элементэ линияләренең таяну һәм арматурасын заарларга, чыбыкларны кисәргә, аларга чит предметларны һәм башкаларны асарга).

29.6. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары

Жирлек территориясендә санитар-яклау зоналары урнаштырылырга тиешле агросәнәгать комплексы, зират объектлары урнашкан.

Күрсәтелгән объектлар өчен санитар-яклау зоналарының күләмнәре һәм чикләре билгеләнмәгән. Шуңа күрә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бу объектларның санитар-яклау зоналары чикләре күрсәтелмәгән.

Күрсәтелгән объектларның санитар-яклау зоналарының санитар-яклау зоналарының санитар-эпидемиологик кагыйдәләре һәм СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 тарафыннан расланган «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-саклау зоналарының санитар-яклау зоналарының ориентлашу чикләре картасында жирлекнең генераль планын нигезләү материаллары составына керә торган территориянең махсус шартлары (булган нигезләмә) күрсәтелгән. Санитар-яклау зоналарының якынча чикләре мәгълүмати-белешмә характеристда һәм гамәлдәге федераль законнар нигезендә әлеге чикләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне билгеләү өлешендә юридик көчкә ия түгел.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2018 елның 3 мартаңдагы 222 номерлы каары нигезендә «Санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм алардан файдалану кагыйдәләрен раслау турында» 222 номерлы каары һәм 2018 елның 3 августындагы 342-ФЗ номерлы Федераль законның 36, 37 статьялары нигезләмәләре нигезендә санитар-яклау зоналары төзелешкә планлаштырылган, кеше яшәү тирәлегенә химик, физик, биологик йогынты ясау чыганаклары булып торучы капиталъ төзелеш объектларына (алга таба - объектлар) карата санитар-эпидемиологик таләпләрдән артып киткән химик, физик һәм (яисә) биологик йогынты объектлары контурлары өчен билгеләнгән очракта билгеләнә.

Санитар-яклау зоналары урнаштырылырга тиешле капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләре атмосфера һавасын, объект контурларыннан атмосфера һавасына физик һәм (яисә) биологик йогынты дәрәҗәләрен тикшеренүләр (үлчәүләр) үткәрергә һәм кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәткә (аның территориаль органнары) кирәклө документларны беркетеп, санитар-яклау зонасын билгеләү турында гариза тапшырырга тиеш.

Санитар-яcalaу зонасын билгеләү, үзгәртү яисә туктату турындағы каарны кабул итәләр:

- Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт - санитария классификациясе нигезендә I һәм II класслы куркыныч объектларга карата, шулай ук санитария классификациясенә кертелмәгән объектларга карата;

- Кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең территориаль органнары - санитария классификациясе нигезендә III - V класслы хәвефлелектәге объектларга карата.

Санитар-яклау зонасы һәм аның чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануны чикләү мондый зона түрында белешмәләр Бердәм дәүләт күчесез милек реестрина кертелгән көннән билгеләнгән дип санаала.

Санитар-яклау зонасы чикләрендә жир кишәрлекләрен түбәндәге максатларда файдалану рөхсәт ителми:

- торак тәзелеше, мәгариф һәм медицина билгеләнешендәге объектлар, ачык типтагы спорт корылмалары, балаларның ялы оешмалары һәм аларны савыктыру оешмалары, рекреация билгеләнешендәге зоналар һәм бакчачылык алып бару өчен урнаштыру;

- дару چараларын житештерү һәм саклау өчен объектлар, сәнәгатьнең азық-төлек тармаклары объектлары, азық-төлек чималы һәм азық-төлек продукциясенә купләп складлары, эчәргә яраклы су әзерләү һәм саклау өчен суүткәргеч корылмалар комплекслары урнаштыру, жир кишәрлекләреннән азық-төлек продукциясе сыйфатында алга таба файдалану өчен билгеләнгән авыл хужалығы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәрту максатларында файдалану өчен файдалану, әгәр санитар-саклау зонасы билгеләнгән объектның химик, физик һәм (яисә) биологик йогынтысы мондый چараларның, чималның, суның һәм продукциянең сыйфатын һәм куркынычсызлыгын бозуга китерәчәк.

29.7. Санитария (тау-санитария) саклау округлары зоналары

«Табигый дәвалау ресурслары, дәвалау-савыктыру урыннары һәм курортлары түрында» 1995 елның 23 февралендәге 26-ФЗ номерлы Федераль канун нигезендә, табигый дәвалау ресурслары, дәвалау-савыктыру урыннары, шулай ук курортлар һәм аларның жирләре махсус сакланылучы объектлар һәм территорияләр булып тора, алар файдалануда һәм яклауда үзенчәлекләр бар. Аларны саклау округларны санитар (тау-санитария) саклау юлы белән гамәлгә ашырыла.

Лениногорск муниципаль районы территорииясендә Бакирво авылында «Бәкер» шифаханәсе урнашкан.

Санитария (тау-санитария) саклау режимы «Табигый дәвалау ресурслары, дәвалау-савыктыру урыннары һәм курортлары түрында» 1995 елның 23 февралендәге 26-ФЗ номерлы Федераль законга ярапшлы рәвештә билгеләнә.

Санитар (тау-санитария) саклау округының I зонасы территорииясендә, экологик чиста һәм рациональ технологияләр куллану шарты белән, дәвалау һәм савыктыру максатларында табигать дәвалау ресурсларын тикшеренүләргә һәм алардан файдалануга бәйле эшләрдән тыш, хужалык эшчәнлегенең барлык төрләре һәм яшәү тыела.

Югары көшәле агачлар утыртуның ЗСО I поясы чикләрендә, суүткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм кинәйтүгә түрыдан-туры мөнәсәбәтә булмаган барлык тәзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләрне салу, торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләрнең яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рөхсәт ителми.

Биналар, икенче пояс территорииясендә санитар режимны исәпкә алып, ЗСОның 1 нче поясыннан читтә урнашкан якындағы көнкүреш яки житештерү канализациясе системасына яки чистарту корылмаларының жирле станцияләренә агып төшүче суларны канализация белән жиһазландырылган булырга тиеш.

II зона территорииясендә курортта дәвалану һәм ял итү өлкәсен булдыру һәм үстерүгә түрыдан-туры бәйле булмаган объектлар һәм корылмалар урнаштыру, шулай ук эйләнә-тире мохитне пычраты торган эшләр башкару, табигый дәвалау ресурслары һәм аларны ярлыландыруга китерә торган эшләр башкару тыела.

II пояс чикләрендә санитар (тау-санитария) саклау зонасы тыела:

эшкэртелгэн суларны жир асты оғыкларына керту һәм каты калдыкларны жир асты байлыкларын төзүне;

ягулык-майлау материаллары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар, промсток тупланмалары, шламосаклагычлар һәм жир асты суларының химик пычрануы куркынычы тудыручи башка объектлар урнаштыру.

зиратларны, үләт базларын, ассенизация кырларын, фильтрлау кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм жир асты суларының микроб пычрануына бәйле башка объектларны урнаштыру;

ашламалар һәм агулы химикатлар куллану;

төп файдаланудагы урманны кису.

III зона территориясендә сәнәгать һәм авыл хужалығы оешмаларын һәм корылмаларын урнаштыруга, шулай ук эйләнә-тирә мохитне, табигый дәвалау ресурсларын пычратуны һәм аларны ярлыландыруны күздә тоткан хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыруга чикләүләр кертелә.

Округның III зonasы территориясендә сәнәгать һәм авыл хужалығы предприятиеләрен урнаштыру рөхсәт ителми.

III пояс чикләрендә санитар саклау зonasы тыела:

эшкэртелгэн суларны жир асты оғыкларына керту һәм каты калдыкларны жир асты байлыкларын төзүне;

Санитария саклау зonasының 3 нче поясы чикләрендә жир асты суларын химик пычрату куркынычын тәэмүн итә торган ягулык-майлау материаллары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар складлары, промсток тупланмалары, шламосаклагычлар һәм башка объектлар урнаштыру жир асты суларын якланган жир асты суларын файдаланганда гына рөхсәт ителә, шул ук вакытта сұлы горизонтны пычранудан саклау буенча маҳсус چаралар башкарылған очракта, Роспотребнадзор органнарының геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгэн санитар-эпидемиологик нәтижәләре булған очракта гына рөхсәт ителә.

Билгеләнгән санитар (тау-санитария) саклау режимын тәэмүн итү: беренче зонада - кулланучылар, икенче һәм өченче зоналарда - кулланучылар, жирдән файдаланучылар, арендаторлар, жир кишәрлекләре милекчеләре һәм шушы зоналарда яшәүче гражданнар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Санитар-савыктыру چаралары һәм округларда санитар (тау-санитария) саклау пычрануы чыганакларын бетерү санитар (тау-санитария) саклау режимын бозған кулланучылар, жирдән файдаланучылар, арендаторлар, жир кишәрлекләре милекчеләре һәм гражданнар акчалары исәбеннән башкарыла.

«Мәемин-Каратай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә «Бәкер» шифаханәсeneң санитар саклау округының икенче һәм өченче зоналары эләгә.

29.8. Файдалы казылмалар ятмалары, жир асты байлыклары участоклары, тау токымнары

Мәемин-Каратай авыл жирлеге территориясе Яңа Елхов нефть ятмасы, «Татнефть» ГАЖ (ТАТ10525НЭ лицензиясе) чикләрендә урнашкан.

“Жир асты байлыклары турында” 1992 елның 21 февралендәге 2395-I номерлы Россия Федерациясе Законының 7 статьясы нигезендә файдалы казылмалар чыгару, файдалы казылмалар чыгаруга бәйле булмаган жир асты корылмаларын төзу һәм эксплуатацияләү, маҳсус саклана торган геологик объектлар төзу өчен жир асты байлыкларыннан файдаланучыга жир асты байлыкларыннан файдалану лицензиясе нигезендә, шулай ук разведкалаганда һәм минераль чимал чыгаргандыа продукцияне бүлү турындагы килешү нигезендә жир асты байлыклары кишәрлекләре тау токымы - жир асты байлыкларының геометраштырылған блогы рәвешендә бирелә.

Тау биләмәсенең чикләрен билгеләгендә файдалы казылмалар ятмаларының пространстволы контурлары, жир асты корылмаларын төзу һәм эксплуатацияләү участокының торышы, тау һәм шартлату эшләрен имин алып бару чикләре, тау токымнарының зааралы йогынтысыннан саклау зоналары, тау токымнарын хәрәкәтләндерү зоналары, табигать

объектлары, биналар һәм корылмалары астында саклау тигезлекләре контурлары, карьер һәм кисемтәләр бортлары төрлелеге һәм жир асты байлыкларының, жир асты байлыкларын геологик өйрәнү һәм жир асты өслегенең торышына йогынты ясый торган башка факторлар исәпкә алына.

Жир асты байлыкларының аерым участокларыннан файдалану ил оборонасын һәм дәүләт иминлеген тәэммин итү, жир асты байлыкларыннан нәтижәле файдалану һәм аларны саклау, эйләнә-тирә мохитне саклау максатларында чикләнергә яисә тыелырга мөмкин. Торак пунктлар һәм территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар территорияләрендә жир асты байлыкларыннан файдалану халыкның тормышы һәм сәламәтлеке иминлеке, эйләнә-тирә мохитне саклау куркынычы тудырырга, тау эшкәртмәләренең, бораулау скважиналарының һәм жир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле башка корылмаларның сакланышын да кертеп, биналарның һәм корылмаларның сакланышын булдырырга мөмкин булган очракларда чикләнергә яисә тыелырга мөмкин. Махсус сакланылучы табигать территорияләрендә жир асты байлыкларыннан файдалану аларның территорияләрен махсус саклау режимы нигезендә гамәлгә ашырыла («Жир асты байлыклары турында» РФ Законының 8 статьясы).

Күрсәтелгән Федераль законның 22 статьясы нигезендә жир асты байлыкларыннан файдаланучы үзенә бирелгән тау катламы чикләрендә файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын төзүне чикләргә хокуклы. Кулланучы жир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле эшләрне имин алып бару өчен җавап бирә; жир асты байлыкларын, атмосфера һавасын, жирләрне, урманнарны, су объектларын, жир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле эшләрнең зааралы йогынтысыннан биналарны һәм корылмаларны саклау шартларын регламентлаучы билгеләнгән тәртиптә расланган стандартларны үтәү; шулай ук жир кишәрлекләрен һәм жир асты байлыкларыннан файдалангандан бозылган башка табигать объектларын алга таба куллану өчен яраклы хәлгә китеру өчен җавап бирә.

«Жир асты байлыклары турында» Россия Федерациисе Законының 25 статьясы нигезендә файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын төзү, шулай ук жир асты корылмалары урнашкан урыннарда жир асты байлыкларының дәүләт фонды яисә аның территориаль органнары һәм дәүләт тау күзәтчелеге органнары рөхсәте белән бары тик файдалы казылмалар алу мөмкинлеген тәэммин итү яисә төzelешнең икътисадый максатка ярапшы булын дәлилләү шарты белән генә рөхсәт ителе.

Файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын үз белдеге белән төзү житештерелгән чыгымнарны һәм территорияне рекультивацияләү һәм төzelгән объектларны сүтү чыгымнарын каплаусыз туктатыла.

“Жир асты байлыклары турында” 1992 елның 21 февралендәге 2395-І номерлы Россия Федерациисе Законы нигезендә файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын төзү жир асты байлыкларыннан файдаланучы һәм жир асты байлыкларының дәүләт фонды идарәсе территориаль органы белән килештерелгә тиеш.

Нефтекважиналар III класслы хәвефлелектәге сәнәгать калдыклары барлыкка килу чыганаклары булып тора. Санитар-яклау зonasы СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә 300 м тәшкил итә. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 билгеләгән таләпләрне бозып, скважиналарның санитар-яклау зоналарында авыл жирлеге торак пунктларында торак төzelеше территориясе күрсәтелә.

29.9. Сак зоналары һәм магистраль торбауткәргечләрдән минималь ераклыктагы зоналар

Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының "Нефть һәм газ ятмаларын төзекләндөрү" кагыйдәләре жыелмасын раслау турында" 2015 елның 17 июнендәге 302 номерлы боерыгы нигезендә. Янгын қуркынычсызлыгы таләпләре" нефть һәм газ ятмаларын төзекләндөрү объектларына нефть, газ һәм конденсат транспортның промысел торбауткәргече керә. Жирлек территориясе буйлап промысел һәм магистраль газ һәм нефть үткәргечләр уза. 284.1325800.2016 "Нефть һәм газ өчен промысел үткәргечләре. Сәнәгать нефть үткәргечләреннән проектлау һәм житештерү кагыйдәләре" 75 м куләмендә минималь мөмкин булган ара зonasы билгеләнә.

Торба үткәргечләрнең заарлана мөмкинлеген бетерү өчен (аларны прокладкаларның теләсә нинди рәвешендә) саклау зоналары билгеләнә. Торба үткәргечләрнең саклау зонасы күләме магистраль торба үткәргечләрне саклау кагыйдәләре белән билгеләнә (1992 елның 22 апрелендәге 9 номерлы Россия Дәүләт шәһәр техник күзәтчелеге каары белән расланган) һәм 25 м тәшкил итә. Торба үткәргечләрнең сак зоналарына керә торган жир кишәрлекләре жирдән файдаланучылардан алышмый һәм, югарыда күрсәтелгән нормативларны мәжбүри үтәп, авыл хужалыгы һәм башка эшләр башкару өчен файдаланыла.

Россия Дәүләт шәһәр техника күзәтчелегенең 22.04.1992 №9 каары белән расланган магистраль торба үткәргечләрне саклау кагыйдәләре нигезендә, магистраль торба үткәргечләрнең сак зоналарында түбәндәгеләр тыела:

- танып белү һәм сигнал билгеләрен, контроль-үлчәү пунктларын күчерергә, күмәргә һәм сындырырга;

- кабельле элемтәнен көчәнеш пунктларының люкларын, капкаларын һәм ишекләрен аcharга, линия арматурасы төеннәрен, катода һәм дренаж саклау станцияләрен, линия һәм күзәтү коеларын һәм башка линия жайланмаларын аcharга, краннарны һәм ишекләрне аcharга һәм ябарга, элемтә, энергия белән тәэммин иту һәм торбауткәргечләрнең телемеханикларын сүндерергә яисә кабызырга;

- чуплекләр ясарга, кислота, тоз һәм селте эремәләрен агызырга;

- яр буе ныгытма корылмаларын, су үткәру жайланмаларын, жир һәм башка корылмаларны жимерүдән саклый торган торба үткәргечләрне, э янәшәдәге территорияне һәм эйләнә-тире урынны - авария хәлендәге транспортлана торган продукцияне ташудан жимерергә;

- ут кабызырга һәм ачык яисә ябык ут чыганакларын урнаштырырга;

- саклау зоналарын күңелсезләндөрергә яисә йөкләргә, торбауткәргечләрне һәм аның объектларын эксплуатацияләүче оешмаларга, яисә алар вәкаләт биргән оешмаларга торбауткәргечләргә һәм аларның объектларына хезмәт күрсәтү һәм аларны ремонтлау эшләрен башкаруда, аларда барлыкка килгән аварияләр, һәлакәтләр нәтижәләрен бетерүдә каршылык күрсәтергә.

Торба үткәргечләрнең сак зоналарында торба үткәргеч транспорт предприятиеләре белән килештермичә түбәндәгеләр тыела:

- теләсә нинди биналар һәм корылмалар төзергә,

- агачлар һәм куаклар утыртырга, куаклар һәм салам жыярга, коновязлар урнаштырырга, терлек асрапрга, балык промысел участоклары бүлеп бирергә, балык, шулай ук су хайваннары һәм үсемлекләре табышы житештерергә, су эчәргә, казылык һәм боз әзерләргә;

- торба үткәргечләр трассасы аша юлларны һәм кичүләрне төзергә,

- автомобиль транспорты, тракторлар һәм механизмнар стоянкалары корырга,

бакчалар һәм яшелчә бакчалары булдыру;

- мелиоратив жир эшләре башкарырга, сугару һәм киптерү системалары төзергә;

- ачык һәм жир асты, тау, төзелеш, монтаж һәм шартлату эшләрен башкарырга, грунт планировкасын h.б.

- скважиналар, шурфлар төзү һәм туфрак пробалары алу (туфрак үрнәкләреннән тыш) белән бәйле геологик-төшерү, геологик разведка, эзләү, геодезик һәм башка тикшеренү эшләрен башкарырга.

СП нигезендә 36.13330.2012 "СНиП 2.05.06-85*. Магистраль торбауткәргечләр" һәм СП 284.1325800.2016 "Нефть һәм газ өчен промысел үткәргечләре. Эшләрне проектлау һәм житештерү кагыйдәләре» торбауткәргечләргә кадәр минималь ераклыктагы зоналарда урнаштыру рөхсәт ителми:

- торак пунктлар;

- дача йортлары булган коллектив бакчалар;

- аерым сәнәгать һәм авыл хужалыгы предприятиеләрен;

- кошчылык фабрикалары, теплица комбинатлары һәм хужалыклары;

- файдалы казылмаларны эшкәртү карьеrlары;

- автомобильләр өчен гаражлар һәм ачык тукталышлар;

- кешеләр күпләп жыела торган аерым биналар (мектәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзаллар h.б.);

- тимер юл станцияләре; аэропортлар; елга портлары һәм пристаньнары; гидро-, электростанцияләр; I-IV класслы елга транспортының гидротехник корылмалары;
- су үткәргечләрнең чистарту корылмалары һәм насос станцияләре;
- 1000 м³ дан артык саклана торган жиңел кабынып китүчән һәм янучан сыеклыклар һәм газлар складлары; автомобильләргә ягулык салу станцияләре h.б.

30 статья. Махсус сакланылуучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

Махсус сакланылуучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү «Махсус сакланылуучы табигать территорияләре турында» 1995 елның 14 мартандагы 33-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә регламентлаштырыла.

Мөэммин-Каратай авыл жирлеге территорииясендә «Чишмә елгасы» төбәк әһәмиятендәге табигать һәйкәле урнашкан. Ул Татарстан АССР Министрлар Советының 1978 елның 10 ноябрендәге 25 номерлы каары һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 29 декабрендәге 644 номерлы каары белән махсус сакланучы табигый территорияләргә кертелгән. Табигать һәйкәлен махсус саклау режимы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 29 мартандагы 237 номерлы каары белән билгеләнгән.

31 статья. мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү

мәдәни мирас объектларын саклау «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукий актлар таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

мәдәни мирас объектларын саклау зоналары мәдәни мирас объектларын саклауны тәэмин итү максатларында билгеләнә.

Саклау зоналары чикләре күрсәтелгән зоналarda урнашкан мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен һәм проектлана торган зоналары чикләрен тасвиrlауны, әлеге зоналар чикләрендә жирләрдән файдалану режимнары һәм шәhәр төзелеше регламентлары проектларын үз эченә алган мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проекты белән билгеләнә.

Саклау зоналары проектларын эшләү, саклау зоналары чикләрендә территориядән файдалану режимнарын билгеләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрен) саклау зоналары турындагы нигезләмәне раслау турында» 2015 елның 12 сентябрендәге 972 номерлы каары, «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» 2005 елның 01 апрелендәге 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм башка норматив хокукий актлар белән жайга салына.

«Мөэммин-Каратай авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә мәдәни мирас объектларын саклау зоналарының расланган проектлары юк.

XI БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белэн территориянең мөмкин булган минималь тәэмин ителеш дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм мондый объектларның халық өчен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белэн тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәжәсенең исәп күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның шәһәр төзелеше регламенты составында халық өчен максималь мөмкин булган территориаль файдалану дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре шәһәр төзелеше регламенты кулланыла торган территория чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта күрсәтелә.

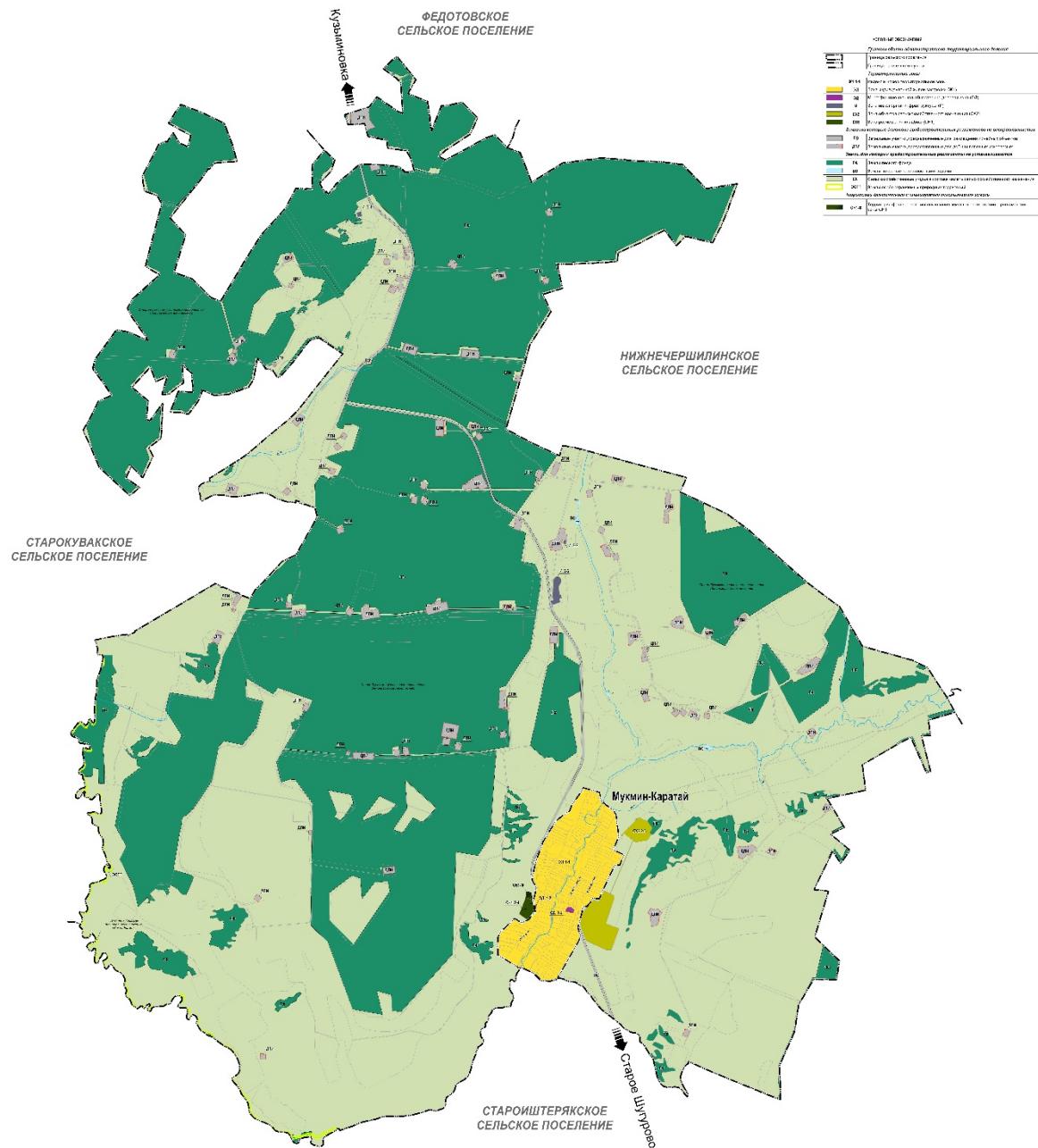
Чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләр «Мөэмин-Каратай авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендә каралмаган, шуна бәйле рөвештә әлеге Кагыйдәләр материалларында күрсәтелмәгән.

ПРАВИЛА ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЯ И ЗАСТРОЙКИ МУКМИН-КАРАТАЙСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ

ЛЕНИНОГОРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

КАРТА ГРАДОСТРОИТЕЛЬНОГО ЗОНИРОВАНИЯ. ТЕРРИТОРИАЛЬНЫЕ ЗОНЫ

М 1:10000

**ПРАВИЛА ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЯ И ЗАСТРОЙКИ МУКМИН-КАРАТАЙСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ЛЕНИНОГОРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**
КАРТА ГРАДОСТРОИТЕЛЬНОГО ЗОНИРОВАНИЯ. ЗОНЫ С ОСОБЫМИ УСЛОВИЯМИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕРРИТОРИИ

М 1:10000

